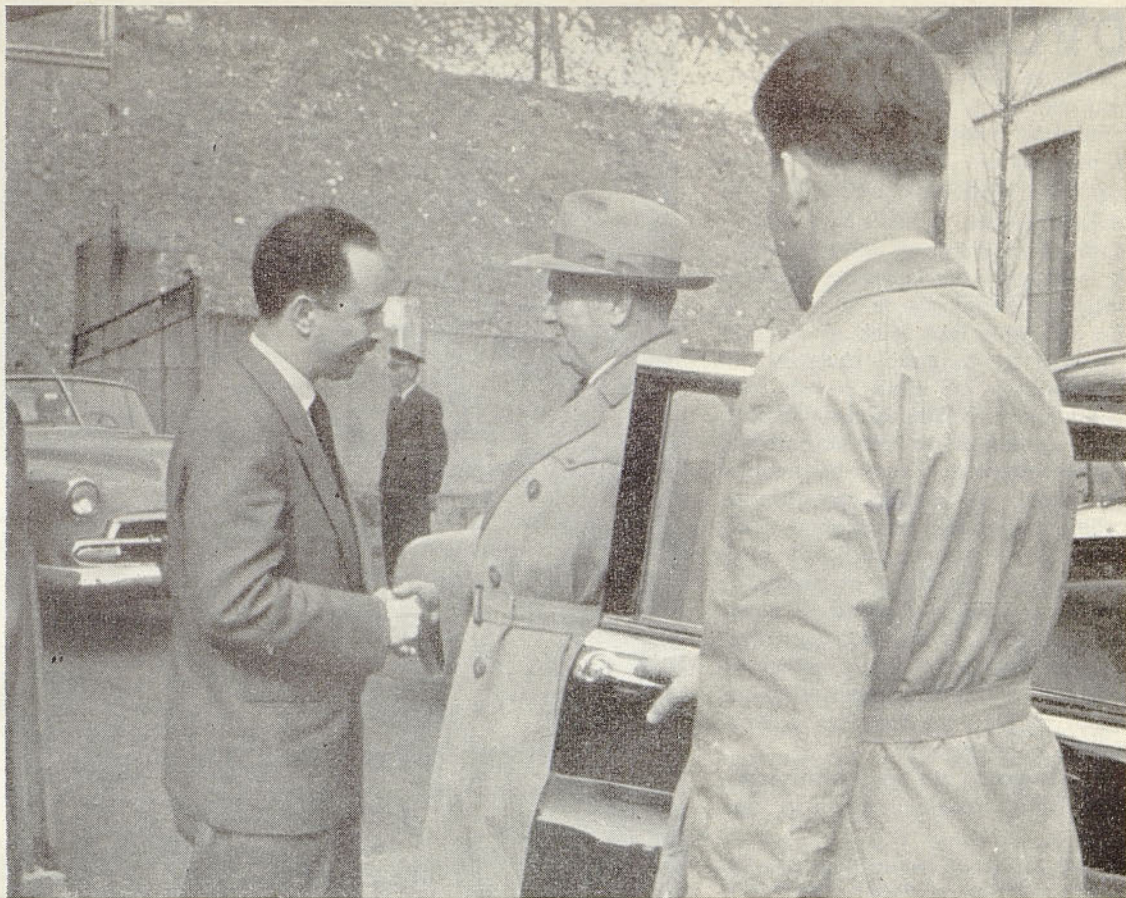

ISKRA

6 - 1962

Iz prvih let službovanja v ISKRI: Tov. Silvo Hrast pozdravlja predsednika Tita, ko je leta 11. aprila 1955 s svojim spremstvom obiskal našo tovarno v Kranju

Tovariš

*Silvo
Hrast*

NA NOVEM
SLUŽBENEM
MESTU

Delovni kolektiv združene Iskre je pred dnevi s ponosom sprejel vest, da je bil naš dosedanji generalni direktor, tovariš Silvo Hrast, imenovan za sekretarja za industrijo pri Izvršnem svetu Ljudske skupščine LRS. To odgovorno mesto mu za vsa dosedanja nesebična prizadevanja in delovne uspehe gre, zato mu po tej poti delovni kolektiv Iskre in njegovi ožji sodelavci najiskrenejše čestitajo z željo, da bi tudi na novem službenem mestu žele kar najboljše uspehe.

Tov. Silvo Hrast je med narodnoosvobodilno vojno dajal vse od sebe, da bi bila naša dežela čimprej osvobodjena. V letih izgradnje je aktivno in požrtvovalno prispeval svoj veliki delež, vsa leta, odkar je vodil delovni kolektiv Iskre, pa je bil poln koristnih pobud, zraščeno z Iskro in najtesneje povezan z njeno nenehno rastjo in razvojem. Pod njegovim budnim vodstvom je delovni kolektiv Iskre iz leta v leto povečeval svoj bruto produkt in se razraščal v pomembno elektro industrijsko podjetje, ki si je v teh letih s kvalitetnimi izdelki na domačem, kakor tudi na tujih tržiščih ustvarilo sloves proizvajalca sodobnih artiklov s tega področja.

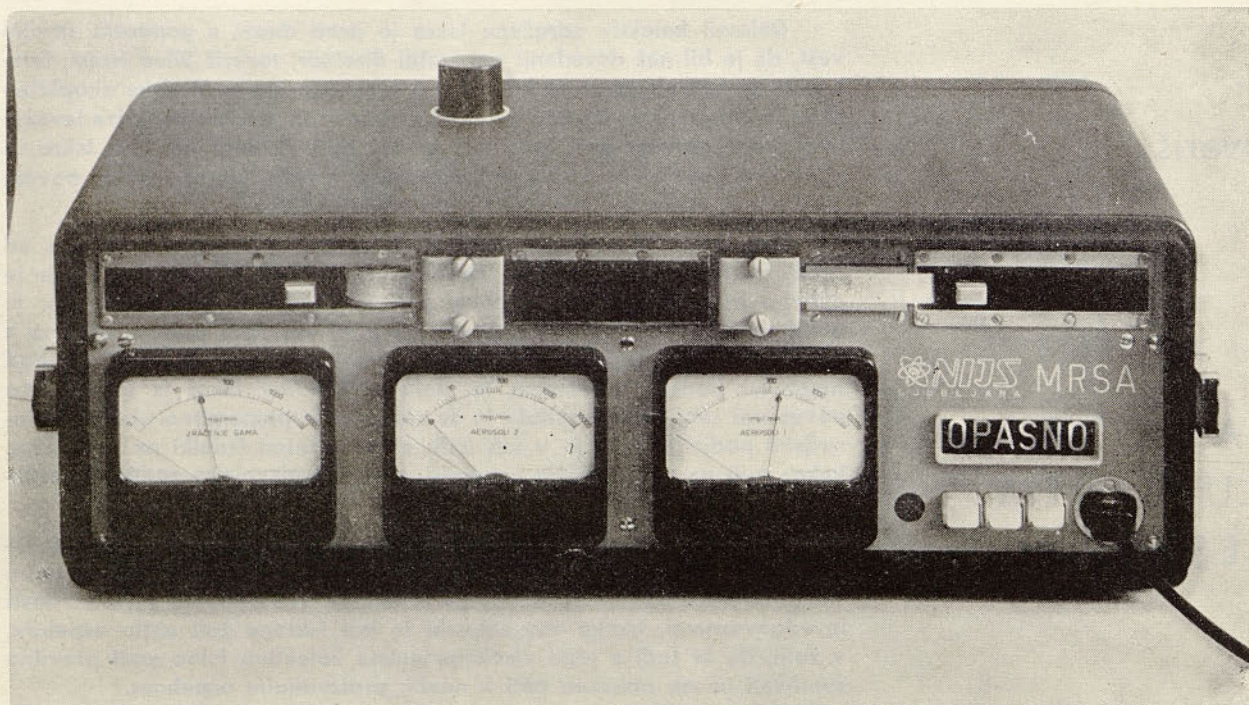
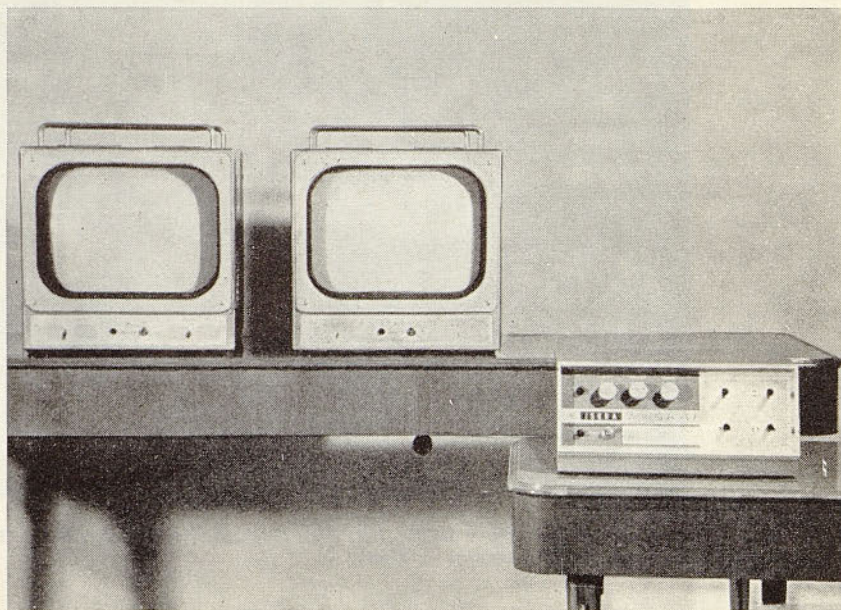
Za to nenehno rast in vzpon Iskre gre dobršen del zaslug prav tovarišu Silvu Hrastu. Delovni kolektiv Iskre mu zato ob imenovanju na novo službeno dolžnost, ki bo od njega terjala še več pobude, prizadevnosti in odgovornosti, izreka vso zahvalo in mu iskreno želi obilo uspehov, v želji, da bi tudi s tega visokega mesta kolektivu Iskre znal pravilno svetovati in mu pokazati poti k novim proizvodnim uspehom.

DVOJE SREČANJ S PREDSEDNIKOM TITOM

Kdor koli je kdaj imel priložnost biti v družbi ali se kjer koli srečati s predsednikom Titom, bo navdušen dejal, da je bilo to srečanje prijeten dogodek, nepozabno doživetje. Tako pravijo tudi ing. Fon, ing. Glavič, ing. Klavs in ostali tovariši iz Iskre in Zavoda za avtomatizacijo, ki so ob letošnjem dnevu mladosti doživeli prijetno in prisrčno srečanje s predsednikom Titom in njegovo soprogo v Beogradu in na Brionih.

V Beogradu sta se s predsednikom Titom srečala ing. Fon in ing.

Na sliki desno: dva monitorja in komandni pult podvodne televizijske naprave »TV SKAT«; na spodnji sliki: naprava za merjenje jakosti radioaktivnega sevanja

prijetnem in prisrčnem razgovoru nad pol ure. Predvsem se je ob tem zanimal za delovanje aparatur, ki jih je prejel v dar in pri tem pokazal veliko poznavanje sodobnih elektronskih naprav, upravljanja z njimi in namene za katere služijo.

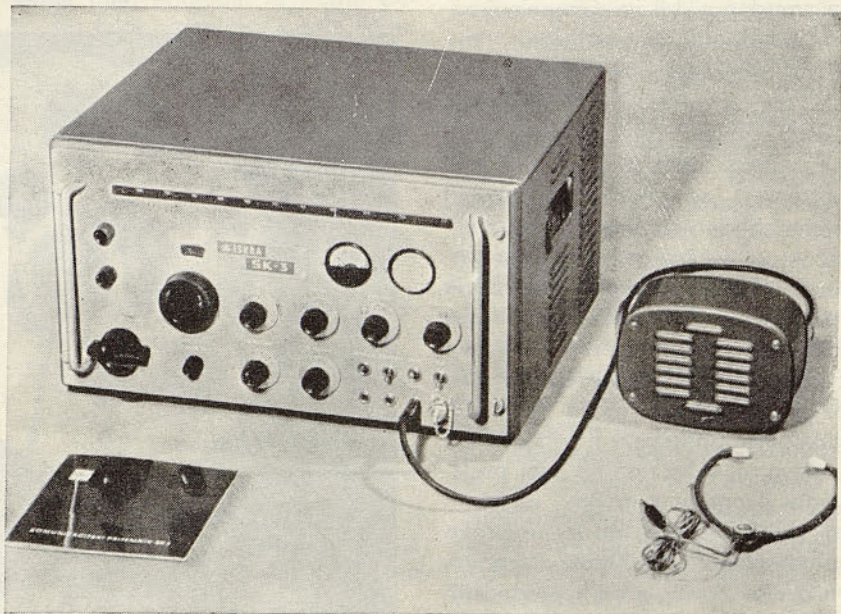
Čas v družbi s predsednikom Titom je minil prehitro in že je s svojim spremstvom moral po opravkih, ki so ga čakali. Ob slovesu pa je dejal naši ekipi, da bo dal teleskop montirati na Brionih, kjer da je boljše za opazovanje ozvezdij, prav tako pa bo tam morda našel kaj več prostega časa za to dejavnost, ki ga zelo veseli.

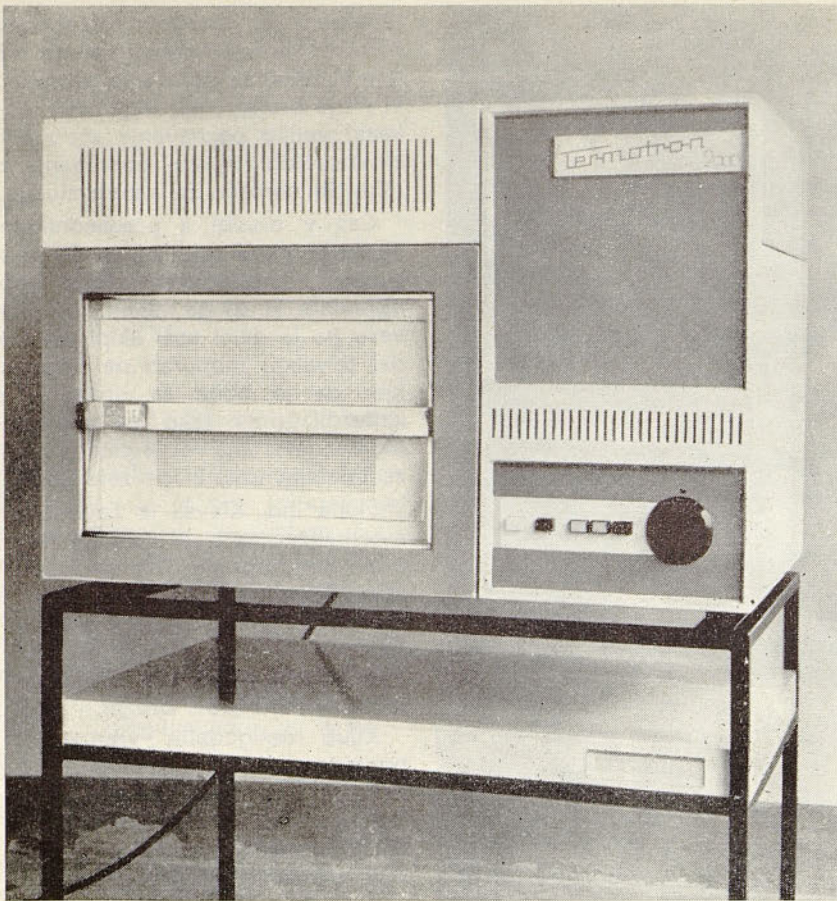
Ekipa ing. Klavs iz Zavoda za avtomatizacijo, ki je začasno montirala predsedniku Titu podvodno televizijsko napravo — izdelek in darilo delovnega kolektiva Iskre Titu za sedemdesetletnico, je imela priložnost preživeti še dlje v prijetni predsednikovi družbi.

Kljub neugodnim vremenskim pogojem, ki so ta dan vladali na Brionih, je ekipa uspešno montirala podvodno televizijsko napravo. Po končani montaži in poskusnem snemanju je prišel predsednik

Na zgornji sliki: astronomski teleskop za opazovanje ozvezdij in satelitov; na spodnji sliki pa širokopasovni sprejemnik SK-3 za prestrezanje signalov s satelitov

Glavič, ki sta s svojo ekipo imela nalogo montirati teleskop, napravo za merjenje radiacije, širokopasovni sprejemnik SK-3 in mikrovalovno pečico — darila Izvršnega sveta LS LRS predsedniku Titu za njegovo sedemdesetletnico. Vse te dovršene in sodobne izdelke je izdelala Iskra v kooperaciji s tovarno TOS in drugimi kooperanti, ekipa naše tovarne in Zavoda za avtomatizacijo pa naj bi jih montirala po želji predsednika Tita v njegovem beograjskem prebivališču. Predsednik Tito v družbi soproge Jovanke, tovarišev Marinka in Mačka in drugih gostov, je po ogledu daril sprejel našo ekipo in se — čeprav je ob prihodu dejal, da ima na razpolago le pičlih deset minut prostega časa — zadržal v

Tito s soprogo in nekaterimi gosti. Z vidnim zanimanjem si je ogledal napravo in njeno delovanje. Prosil je za natančna navodila, kako je treba upravljati z aparaturom, nato je člane ekipe napotil na glavni otok h kosilu, po katerem pa jih je znova povabil na razgovor.

Ob vrnitvi je predsednik Tito znova želel opazovati morsko dno, naša ekipa pa mu je prikazala delovanje televizijske naprave tudi na suhem. Zda je pogledal tudi notranjost aparature in pohvalil njeno solidno izdelavo. V razgovoru, ki se je brž razvil v zelo prisrčno in domačno kramljanje, se je nato predsednik Tito podrobneje zanimal za proizvodni program združene Iskre. Precej tega je sicer že vedel, vendar ga je zanimalo, kako naše podjetje v novih pogojih uspeva in kako razširja svoj proizvodni program z novimi, sodobnimi izdelki. O tem mu je na široko pripovedoval ing. Klavs. Razgovoru o elektroniki, njenih prednostih

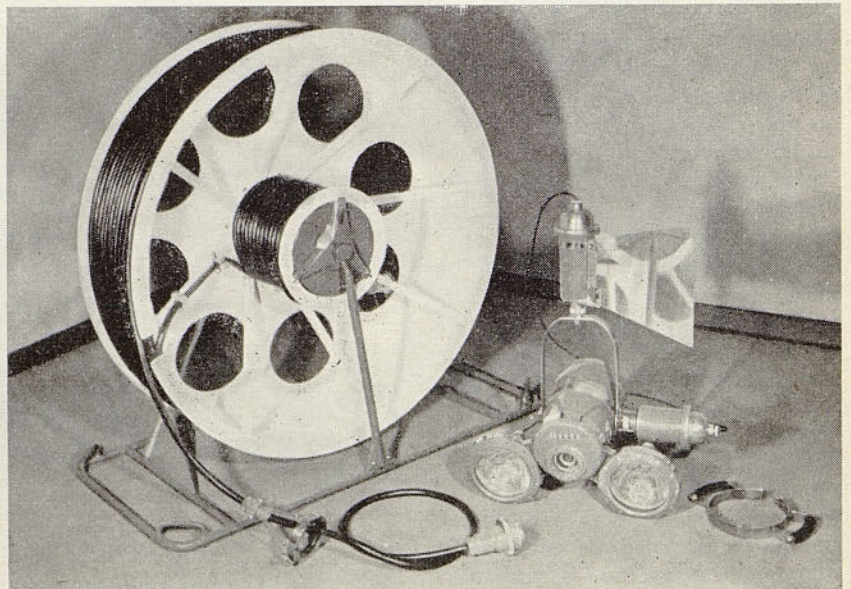
Zgornja slika predstavlja mikrovalovno pečico »Termotron 2000«, medtem ko je na spodnji sliki kamera podvodne televizijske naprave z dvema reflektorjema s priključki in vitlom dolgega kabla, ki omogoča potopitev kamere v globino do 50 metrov

in široki uporabnosti, nadalje o nuklearni tehniki pri nas in v svetu, pa je sledilo zares prisrčno obujanje spominov na predsednikova potovanja miru po prijateljskih afriških in azijskih državah. Predsednik Tito se je sproščeno razgovoril o tamkajšnjih običajih in doživetjih na poteh, ki so ga vodile mimo različnih dežel in različnih ljudstev. Opisoval je te dežele tako živo, prijetno in sproščeno, da sta dobri dve uri kramljanja z njim minili kar prehitro.

Videti je bilo, da ga je darilo delovnega kolektiva Iskre zelo razveselilo in presenetilo, izrazil pa je željo, naj bi mu pozneje podvodno televizijsko napravo montirali na jahto »Jadranko«. »Tedaj pridite znova k meni na Brione. Z »Jadranko« bomo odpluli na izlet in bomo praktično preizkusili, kako deluje vaša televizijska naprava!«, so bile besede predsednika, ko je članom naše ekipe krepko stisnil roke v slovo.

Žal so bili trenutki prijetnega srečanja prekratki in vsi, ki so bili pri Titu, bi bili veseli, ko bi predsednik lahko še naprej kramljal z njimi o vsem, kar ga je zanimalo. Toda predsednik Tito si je ob svojih nujnih in preobsežnih poslih, že tako komaj našel čas, ki ga je v vedri volji prebil med našimi tovariši.

Da, srečanje s Titom je bilo lepo, nepozabno doživetje!

DELOVNI ODNOSI - DELOVNI ODNOSI

V želji, da približamo podjetje Iskra njenim ustvarjalcem — delavcem, bomo v bodoče stalno objavljali razno gradivo s področij organizacije in kadrovanja. Obe zvrsti nalog in dela sta za Iskra izredno važni oziroma najvažnejši nasploh, zato jima je treba posvetiti ustrezno pozornost in prostor v našem ustvarjanju.

Podjetje Iskra ima za seboj že nekaj več kot leto dni dolgo pot. S prehojeno potjo smo in nismo zadovoljni. Zadovoljni smo, ker smo skozi delo spoznali, da Iskra ni mehanična združitev prej samostojnih podjetij, ampak da je to povsem nova kvaliteta, ki zahteva popolnoma drugačne medsebojne odnose, kot smo jih vajeni. Če pa hočemo in želimo ustvariti nove delovne odnose med seboj, potem jih moramo spoznati in drug drugemu pomagati, da bo sodelovanje pravilno in prijetno za vsakega «lskraša».

Za danes na primer predlog za organiziranje in delovanje ekonomsko-tehničnih strokovnih teamov.

PREDLOG ZA ORGANIZIRANJE IN DELOVANJE EKONOMSKO TEHNIČNIH STROKOVNIH TEAMOV*

Pri organiziranju ISKRE smo se odločili za organizacijsko posebnost, ki se je izrazila v obliki formiranja zelo samostojnih poslovnih enot. Pravila podjetja v 4. členu govore o tem takole: »Po svoji strukturi je podjetje ISKRA industrijsko podjetje, sestavljeno iz samoupravnih specializiranih poslovnih enot«. V skladu s tem so poslovne enote že in bodo v prihodnosti še bolj samostojne in tehnološko zaokrožene na svojem delovnem področju, ne glede na to ali so proizvodne enote ali skupne službe. Za povezavo vseh teh enot skrbi skupščina s svojimi organi in Koordinacijski center kot strokovni organ skupščine. Delovne zahteve take organizacije po koordinaciji so zelo velike in obsežne ter zahtevajo od Koordinacijskega centra izredno dinamično in prilagodljivost potrebam. Koordinacijski center svojo funkcijo opravlja, če je primerno aktiven v svojem delu in če ima za analizo in predloge o

dejavnosti ISKRE primerne in dovolj kvalitetne službe. Ker Koordinacijski center v sedanji stopnji tako kvalitetnih služb nima, ali bi sestav takih služb zahteval preveliko angažiranje finančnih sredstev in osiromašenje tehnične inteligence po poslovnih enotah in ker se vse bolj čuti pomanjkljivo sodelovanje med enotami, je nujno potrebna taka organizacija dela, ki bo vsaj v večji meri odpravila dosedanje pomanjkljivosti.

Pomanjkljivosti dosedanjega dela Koordinacijskega centra in poslovnih enot se kažejo v naslednjem:

- koordinatorji »plavajo«;
- analize opravljenega dela so pozorne in pomanjkljive;
- odločitve so neprecizne in negotove;
- poslovne enote delajo samo za svoje delovno področje, se zapirajo vase;
- organi samoupravljanja nimajo preciznih analiz in predlogov za svoje odločitve.

* Team je angleška beseda, ki pomeni skupino ljudi, ki delajo skupno za isti cilj.

Redno sklicevanje kolegija vodilnih delavcev ISKRE je sicer v marsičem pripomoglo, da se stanje ne slabša, vendar je ta oblika dela še nezadostna zaradi ozkega kroga in zato še ne dovolj poglobljena.

Ing. Milan Železnik je na kolegiju dal posrečeno idejo, da bi formalni široko razvejane strokovne teame, ki bi po svojem sestanku dejansko lahko kvalitetno analizirali in pripravili predloge za izboljšanje stanja, za rast in razvoj vsake poedine panoge strokovne dejavnosti ISKRE ali celo vsakega izdelka.

Osnovna zamisel dela ekonomsko-tehničnega strokovnega teama je v tem, da se z nekega ozkega področja dejavnosti ISKRE, n. pr. avtoelektrični pribor zberejo oni delavci, ki so najbolj večji pregleda in analiziranja razvoja, produkcije in prodaje teh izdelkov. Team se sestaja stalno ali občasno, kar je odvisno od potreb in zahtevnosti neke panoge. Team je stalna oblika dela, ki se lahko še poglobi v specializacijo s tem, da je v delo teama pritegnjen še kak delavec, ki še temeljiteje in podrobneje pozna problematiko iz razvojnega, proizvodnega ali s komercialnega področja kot delavec, ki je že stalni član teama. Teami so neposredno in stalno vezani na enega od koordinatorjev za proizvodnjo. S tem načinom vezave ustvarimo dovolj možnosti za pravilno, načrtno in usmerjeno dejavnost Koordinacijskega centra in skupnih služb, ki so v sedanjem času dokaj odtrgane od proizvodnje in tudi obratno.

Delo ekonomsko-tehničnih strokovnih teamov bo zelo pestro in odgovorno. Glavne pomembnosti iz dela teamov so:

— Izdelava predlogov o razvoju panog in posameznih izdelkov v smeri:

a) tehnična dognanost izdelka in elementov;

b) tehnološka dognanost obdelave in izdelave izdelkov (uvajanje boljše in višje mehanizacije);

c) smotrna in racionalna uporaba materialov in sredstev;

— Analiza tržišča, domačega in zunanjega, ter njen vpliv na obseg produkcije določenih izdelkov;

— Pregled in analiza o uporabi osnovnih in obratnih sredstev v posameznih panogah s posebnim poudarkom na varčevanje, zmanjšani uvoz in povečani izvoz;

— Izdelava predlogov in analiz za rast in širjenje panog.

Poleg nanizanega bo vsekakor še mnogo dela, ki je pomembno za

panogo v celoti, t. j. od razvoja do prodaje izdelkov ali za posamezne oddelke kot so: razvoj, tehnološki oddelek, proizvodna enota ali komerciala.

Organizacija teamov še ni zcela vidna in dokončna, četudi je nekaj dela bilo na podobnih organizacijskih osnovah ustvarjenega. N. pr. team za železniško signalizacijo in varnostne naprave dela solidno že nekaj časa, pa tudi na ostalih področjih je bilo več poskusov reševanja problematike na podoban način.

Po pregledu organizacije ISKRE zelo hitro ugotovimo, da je zelo raznovrstna organizacija, ki postavlja organiziranje teamov v težaven položaj: kako smotrno razporediti število in obseg panog, da bodo teami premišljeno in načrtno delovali na svojem delovnem prostoru;

da ne bodo zadevali drug ob drugega ali se celo prekrivali in da bodo vsa za nas zanimiva področja pravilno obdelana.

Doslej je bilo že slišati več predlogov o številu teamov, ki bi pokrivali vse področje proizvodnih dejavnosti ISKRE. Najnižje število je bilo 10 in najvišje pa 34 teamov. Tudi o osnovi je bilo precej govora; eni se nagibajo naj odloča proizvodna tehnologija (mekanika, elektromehanika, elektronika itd.), dočim so drugi za razvrščanje po namembnosti skupine izdelkov (merilna tehnika, akustika, avtomatizacija itd.). Verjetno ne bomo našli v prvem hipu najprimernejšo obliko dela, sistem in število, toda nekeje je treba začeti in s tem ustvariti pogoje za aktivno delo teamov.

Predlog za sestav teama je:

Koordinator x

vodja skupine
razv. mer. tehn.

PE Iskra Kranj
vodja EE
za mer. tehniko

PE PSO
vodja odd.
za mer. tehniko

Sl. perspekt. plana
ref. za mer. tehn.

S takim sestavom je moč reševati prav vsa vprašanja s posameznega področja. Delo v obliki predlogov in analiz lahko zadovolji vse upravne in vodstvene organe. Zaključne materiale s sestankov teamov bi dobili v vseh prizadetih enotah, ki bi šli v razpravo kolegijem, upravnim odborom in delavskim svetom. Upravljanje bi dobivalo na ta način kvalitetno obdelane predloge za svoje odločanje in ukrepanje. Uvajanje dela po teamih bo dalo razne spodbude za skupinsko delo na vseh področjih vse tja do pravilne delitve čistega dohodka vsem oblikovalcem, ustvarjalcem in prodajalcem izdelkov panoge ali tudi posameznega izdelka.

Predlog za število teamov, sestavljen po vodilu tehnološke uporabnosti izdelkov, je:

Team 1. Akustika I.:

Radijski sprejemniki;
televizijski sprejemniki;
ojačevalne naprave.

Team 2. Akustika II.:

Kinoaparatura;
diktafon;
magnetofon;
gramofon.

Team 3. Avtoelektrični pribor:

Dinamo;
napetostni regulator;
vžigalna tuljava;
zaganjalnik;
magnetni zaganjalnik;
dinamo za kolo.

Team 4. Jakotočne naprave:

Usmerniške naprave;
varilne naprave.

Team 5. Merilna tehnika:

Kazalni instrumenti;
števcji;
urni mehanizmi;
merilne naprave;
elektronski instrumenti.

Team 6. Polprevodniki:

Selen;
germanij;
silicij.

Team 7. Relejska tehnika:

Bimetalni releji;
pomožni releji;
časovni releji;
programerji;
merilni releji;
relejne kombinacije.

Team 8. Rotacijski motorji:

Mali motorji;
električno orodje.

Team 9. Sestavni deli za elektron. naprave:

Upori in potenciometri;

kondenzatorji;
mali transformatorji in dušilke;
feriti;
magneti;
keramika;
elektronke in žarnice.

Team 10. Signalne, varnostne naprave in avtomatizacija:

Železniški promet;
cestni promet;
telemetrija;
telekomande
avtomatizacija;
elementi;
sistemi;
naprave.

Team 11. Stikalna tehnika:

Kontaktorji;
paketna stikala;
instalacijski material (klecna stikala, ohišja varovalk, aparatne sponke itd.);
komandna stikala;
odmična stikala;
odklopniki;
industrijska krmilja.

Team 12. Telekomunikacije:

Radijske zveze;
kanalna telefonija;
žična telefonija;
telefonski aparati.

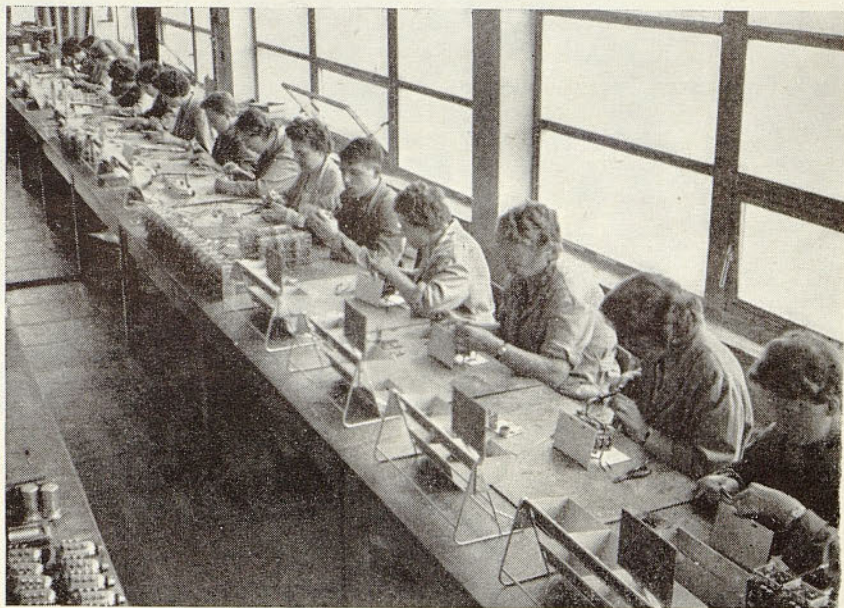
Mogoče bi bilo potrebno osnovati še poseben team za skupne

LEP USPEH NAŠE ENOTE V PRŽANU

V soboto, 23. junija so izdelali v tovarni za elektroniko in avtomatiko v Pržanu tisoči kos visokofrekvenčne telefonske aparature KT-3.

Aparatura, ki posreduje dodatne pogovore na že obstoječih telefonskih zračnih vodih, je namenjena v glavnem le poštam. Zaradi svojih številnih odlik — med katerimi je doomet vsaj 500 km, manjše motnje in pa kar je najvažnejše, pet istočasnih pogovorov, ki se med seboj ne motijo — je zelo iskan proizvod. Kolektiv tovarne je vložil v izdelavo mnogo truda in jo praktično tako izpopolnil, da predstavlja mojstrovino današnje tehnike. Skoraj v celoti je aparatura izdelana doma, uvažamo le specialne elektronke in kremenčeve kristale.

Čeprav številka tisoč ni kdo ve kako velika, pomeni v skupnem

Delavke ob tekočem traku za VF aparature KT-3

tehnične službe, ki danes precej životarijo. Te so:

- standardizacija;
- dokumentacija;
- patentna služba;
- klimatsko biološki.
- laboratoriji: uporabnost materiala;
- površinska zaščita;

Ta team bi bil sestavljen iz delavcev razvoja, komercialne in organizacijske službe.

Po potrebi je možno pritegniti v ta ali katerikoli team še večje število delavcev specializacije ali razvoja, ali proizvodnje, prodaje ali financ in še koga. Važno je, da pri širjenju ali ožjenju ostane osnova vedno enaka in je tako zagotovljena nepretrgana povezava in učinkovitost.

Vsi materiali: pripravljajmo gradivo, analize in predlogi se hranijo

in evidentirajo v Koordinacijskem centru.

Koordinatorji bodo postavljeni z uvajanjem teamov v docela drugačen položaj, kot ga imajo danes. Njih vloga in delo bo v resnici **vsklajevanje**, ki je danes precej neučinkovito in mlačno. Z vpeljava teamov bo tudi direktorski kolegij pravilno zaživel, ker bo vedno dovolj gradiva za polno in plodno delo. Seveda pri vsem tem ne smemo pozabiti, da teami poglobljajo samo vodstveno vezavo, ostane pa še v celoti odprta povezava med vodilnim delavcem in osnovnim ter neposrednim proizvajalcem. To povezavo, ki je v bistvu najvažnejša in odločilna za prijetno vzdušje in sodelovanje znotraj kolektiva, pa ne morejo dati razni predpisi in pravilniki, ampak morejo ustvariti le tisti, ki imajo posluš za življenje.

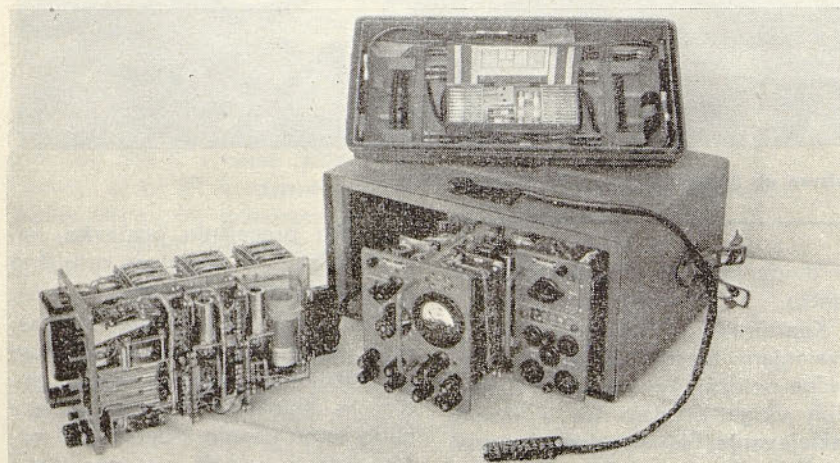
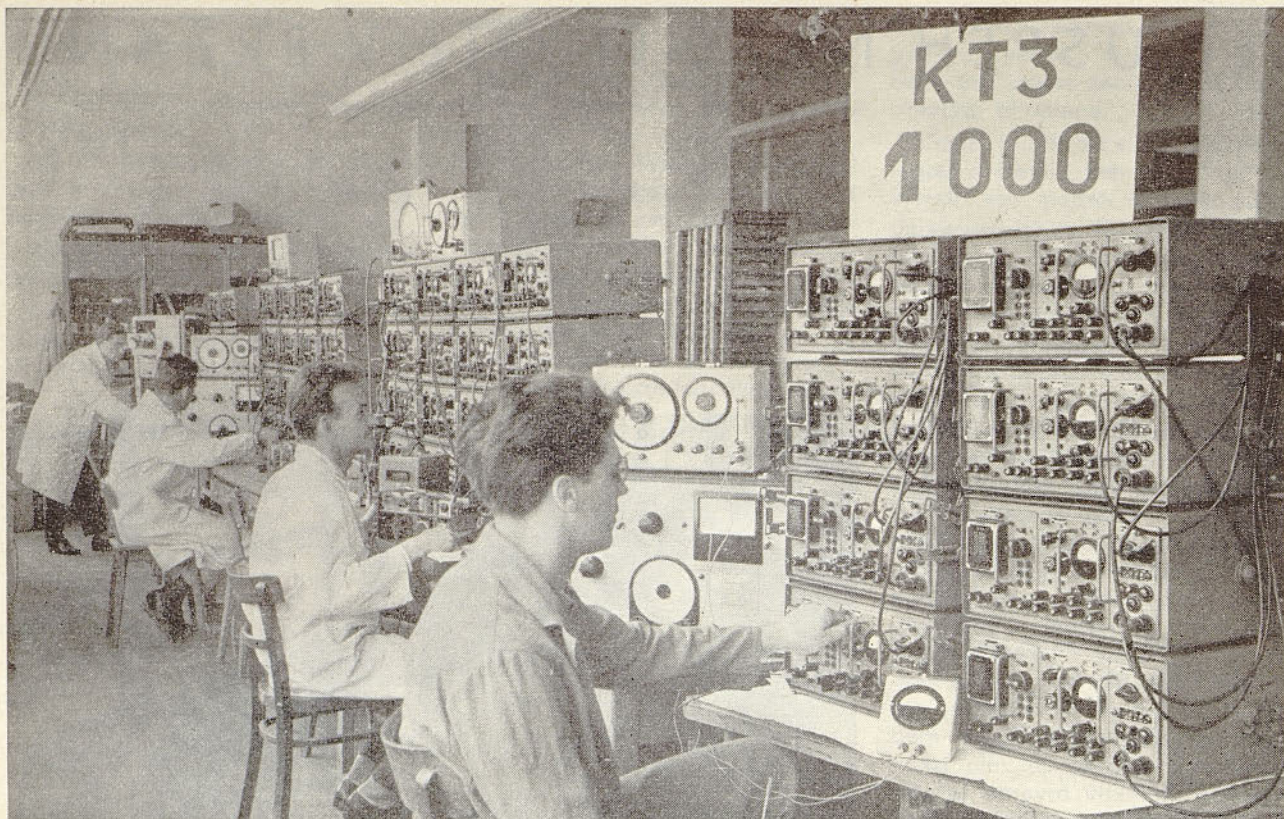
dohodku precejšnjo postavko, saj je cena za kos aparature približno tri četrt milijona dinarjev.

Produkcijo KT-3 so prejšnje mesece zelo ovirale neredne dobave že omenjenih uvoženih delov, vendar je kolektivu v tem mesecu kljub temu uspelo izdelati 200 kosov, kar je uspeh, vreden vsega priznanja.

Proizvodnja ob tisočem kosu ni niti za trenutek zastala, ni bilo nikakih svečanosti, kajti proizvajavec se mudi. Toliko, da smo jih fotografirali in že hite s proizvodnjo naprej. Ob koncu smo izvedeli, da bi radi čimprej predstavili na tržišču nov KT, kjer bi elektronke nadomestili s tranzistorji — torej modernejšo tranzistorizirano izvedbo.

Mi jim ob tem proizvodnem uspehu tovariško čestitamo in pričakujemo še nadaljnjih uspehov,

ki jih je ta mladi kolektiv voljan in zmožen napraviti za skupno blaginjo naše Iskre.

M. K.

Na zgornji sliki:

Pravkar je na natančnem preizkušanju in kontroli tisoči izdelek tovarne v Pržanu — visokofrekvenčna telefonska aparatura KT-3

Na spodnji sliki:

Iz teh delov je sestavljena aparatura KT-3, pomemben izdelek in prispevek k izboljšanju naše telefonske službe

**INTERNI RAZPIS
ZA VODILNA DELOVNA MESTA
V PODJETJU**

Na osnovi predloga zbora komunistov Iskre je skupščina na svojem drugem zasedanju dne 28. junija 1962 sklenila razpisati interni razpis za vodilna mesta v podjetju. Interni razpis se nanaša na naslednja delovna mesta:

pomočniki generalnega direktorja,
direktorji poslovnih enot,
sekretar koordinacijskega centra,
šef službe za mednarodno kooperacijo.

POMEMBNE NALOGE KOMUNISTOV V ISKRI

V zadnjem času so komunisti po poslovnih enotah združene Iskre živahno razpravljali o aktualnih gospodarskih nalogah, o negativnih pojavih znotraj organizacije Zveze komunistov in o vseh ostalih problemih, ki so se nakopičili v preteklem obdobju. Marsikje so udeleženci na teh sestankih ugotovili, da tako jasne in odkrite kritike negativnih pojavov ni bilo slišati že deset let. Verjetno je ta ugotovitev pretirana, kaže pa na to, da so se politične sile, ki so marsikje precej časa mirno dremale, znova zbudile in prevzele pobudo za ureditev vseh važnejših vprašanj.

Najvažnejše izmed nalog, ki stojijo pred komunisti in pred kolektivom združene Iskre, so razvidne iz sklepov, sprejetih na posvetovanju članov ZK 2. aprila in o katerih je naša revija že poročala v 4. številki. Ne bo pa odveč, če nekatere izmed teh nalog nekoliko bolj razčlenimo.

Prva in glavna naša skrb mora biti vsekakor posvečena nadaljnjemu razvoju delavskega samoupravljanja. Vsakodnevna praksa in nenehen razvoj družbenih odnosov postavljata pred delavsko samoupravljanje vedno nove naloge in terjata nenehne spremembe prilagojevanja. Porajajo se vedno nove oblike, razvoj prehiteva zakonodajo. Množica novih oblik pa nas ne sme zavesti na kriva pota. Ne smemo namreč izgubiti izpred oči končnega cilja: približati upravljanje neposrednemu proizvajalcu!

Dogaja se, da se delavsko samoupravljanje uporablja kot ščit, za katerim se skrivajo razni interesi, ki nimajo z našo socialistično družbeno ureditvijo nič skupnega. Včasih gre pri tem za osebne interese

ali interese skupine ljudi. Spomnimo se na prevelike razpone pri osebnih dohodkih, ki so jih ponekod delavski sveti uzakonili po svojih pravilnikih. Drugič gre za sklepe, ki samo navidezno koristijo delovnemu kolektivu, dejansko pa vnašajo nezdrave pojave v naše gospodarstvo. Na tem mestu opozorimo na investicije, ki jih skrivajo med materialne stroške in, ki zaradi tega uhajajo izpod kontrole tudi samemu kolektivu. Spomnimo se še primerov, ko so delavski sveti skoraj ves čisti dohodek namenili za osebne dohodek in pri tem popolnoma pozabili na sredstva za nadaljnjo rast podjetja.

Ugotavljamo torej, da delavski sveti, kakor tudi drugi organi delavskega samoupravljanja s tem, da se klasificirajo med temeljne organe naše napredne družbene ureditve, še daleč niso imuni pred slabostmi in napakami. To dejstvo morajo imeti komunisti nenehno pred očmi, zato morajo ves svoj vpliv in vso svojo politično aktivnost usmeriti v to, da bo vsak sklep delavskega sveta v skladu z dejanskimi interesi kolektiva in naše celotne družbene skupnosti.

Hkrati z ustanovitvijo združene Iskre je bilo treba najti tudi nove oblike za delavsko samoupravljanje. Skupščina delavskih svetov je sicer bila izvoljena, niso pa še formirana enotna pojmovanja njene vloge in vloge njenih organov. Ta neenotnost hromi moč delavskega samoupravljanja in slabi napore za notranjo konsolidacijo podjetja. Te stvari moramo razčistiti in ne smemo odnehati prej, dokler ne bodo pogledi enotni. Treba je natančno formulirati pristojnosti posameznih organov delavskega samoupravljanja, da ne bo ob sprejetem sklepu

prihajalo do razprav, ali je ta ali oni organ pristojen sprejeti tak sklep, namesto da bi razpravljali o tem, kako bomo sklep izvršili. Naloga komunistov torej je, da v odkriti razpravi pretehtajo vse možnosti in, da se sporazumejo o načelih organizacije delavskega samoupravljanja v združenih Iskri. Le enotna akcija nam lahko zagotovi zaželene uspehe.

Naslednja izmed nalog je organizacijska ureditev združene Iskre, ki mora navzven predstavljati organizacijsko celoto, v kateri bodo vse službe in organi sinhronizirano delovali za isti, skupni cilj. Ta naloga je trd oreh, kajti njeni rešitvi se zoperstavljajo objektivne in subjektivne ovire. Med subjektivne ovire nedvomno lahko štejemo dejstvo, da so se v Iskri združila podjetja, ki so bila na različnih razvojnih stopnjah. Ena izmed zanimivih ugotovitev v uvodu omenjenega posvetovanja je bila ta, da podjetja, ki so bila na nižji razvojni stopnji, zagovarjajo organizacijsko načelo čim višje centralizacije, podjetja na višji razvojni stopnji pa načelo čim večje decentralizacije. Veliko dela bo še potrebnega, da se bodo izkristalizirala načela, ki bodo najbolj ustrezala povprečni razvojni stopnji združenega podjetja.

K subjektivnim oviram prištevamo med drugim tudi to, da kadri, ki rešujejo posamezne probleme, nimajo potrebnih izkušenj in, da zaradi tega večkrat delajo napake, katerim bi se sicer lahko izognili. Za ureditev organizacijskih problemov je predvsem važno načrtno delo. Določiti je treba probleme, katerih rešitev je najbolj nujna ter tem problemom posvetiti vsi pozornost. Vsega naenkrat ni mogoče urediti, zato ne smemo biti nestrp-

Visoko nad glavnim mestom Slovenije, skoraj v višini ljubljanskega nebotičnika, velik neonski znak ISKRE, vrteč se in razsvetljen — opozarja prebivalce mesta in goste, ki potujejo skozi Ljubljano, na naše združeno podjetje in kvalitetne izdelke

ni, če gre sem in tja kaka stvar, ki ni bistvena, narobe. Pretirana nestrpnost ustvarja slabe odnose in povečuje subjektivne težave. Naloga komunistov je, da znajo ločiti važna in manj važna vprašanja, da pa za rešitev važnih vprašanj delajo, če je treba, noč in dan. Lagodnost in ravnodušnost do reševanja važnih vprašanj bo znamenje, da se dotični komunist ne zaveda svoje odgovornosti do Zveze komunistov in do naše družbene skupnosti. Posebno veliko odgovornost nosijo komunisti, ki so na vodilnih položajih v poslovnih enotah, v koordinacijskem centru in v ostalih skupnih službah. Zavedati se morajo, da jim širši pregled, ki ga imajo nad dogajanjem v združeni Iskri, nalaga tudi večje naloge in, da je od njihovega hitrega reagiranja na morebitne negativne pojave v veliki meri odvisna usoda podjetja.

Pa še vprašanje informiranosti. Ko so bila podjetja še ločena, smo že ugotavljali, da je neposredni

proizvajalec premalo informiran o stanju in problemih v svojem podjetju. V združenem podjetju je pa ta informiranost še manjša, saj člani delovnega kolektiva ene poslovne enote le malo vedo, kaj se dogaja v ostalih poslovnih enotah. To je do neke mere razumljivo, nedopustno pa bi bilo, če bi se komunisti s takšnim stanjem sprijaznili.

In vendar se pogosto dogaja, da prav komunisti zaradi svoje premajhne informiranosti širijo neresnične ali celo tendenciozne vesti in, da s tem v kolektivih ustvarjajo vzdušje, ki je vse prej kot ugodno za nemoteno delo in za pravilno reševanje posameznih problemov.

Naloga komunistov na tem področju torej je, da so predvsem sami na tekočem glede dogajanja, tako v združenem podjetju, kot v poslovnih in ekonomskih enotah in da potem te informacije posredujejo v pravilni obliki ostalim članom delovnega kolektiva. Pri zbiranju informacij je njihova pravica, pa tudi dolžnost, da se obračajo

na merodajne forume, predvsem pa na vodstvo Zveze komunistov.

S tem seveda še zdaleka niso izčrpane naloge komunistov v sedanjem obdobju, vendar mislimo, da bo dosežen še znaten napredek, če bodo upoštevali gornje besede in skušali napraviti red na omenjenih treh področjih.

D. D.

Že v prejšnji številki naše revije smo objavili, da bomo revijo popestrili z novo rubriko »Vprašanja — odgovori«, v kateri nameravamo odgovarjati na vprašanja bralcev revije. Žal do zaključka redakcije nismo prejeli več kot le eno vprašanje: »Kako je s specializacijo proizvodnje v ISKRI«, poslal ga je tov. Brane Mikuš. Glede na to, da je to obširno in zanimivo vprašanje, ki zanima širši krog bralcev, bomo nanj posredovali odgovor v obliki sestavka v 8. številki revije ISKRA.

OSEBNI DOHODEK V I. TRIMESEČJU 1962

Glede na doslej različna merila in načela pri delitvi osebnih dohodkov v poslovnih enotah združene ISKRE je kadrovska služba koordinacijskega centra zbrala podatke in izdelala četrtno analizo delitve osebnega dohodka v ISKRI, ki jo objavljamo. Odslej bomo v naši reviji redno objavljali analize delitve osebnih dohodkov za posamezna četrtnja, kar bo naše bralce prav gotovo zanimalo. V prihodnji številki bomo podrobno kot v današnji reviji, objavili analizo delitve osebnega dohodka za drugo trimesečje 1962.

Analiza obravnava gibanje osebnega dohodka po posameznih poslovnih enotah, obsega pa poleg celotnega osebnega dohodka tudi osebni dohodek brez izplačanih nadur, ki so prikazane ločeno.

V tabelarnem delu, kjer je obravnavan osebni dohodek skupno z nadurami, so opazne velike razlike med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki. Te razlike opozarjajo na vrsto nepravilnosti pri delitvi osebnega dohodka, saj smo po eni strani dopuščali nekaterim delavcem izredno visoke osebne dohodke, ki so rezultat nadurnega dela, po drugi strani pa nas izjemno nizki osebni dohodki nekaterih delavcev opozarjajo na njihovo nizko produktivnost in premalo izrabljena delovna sredstva, kar je škodljivo za podjetje. Zato je nujno, da poslovne enote raziščejo vzroke tako nizkih osebnih dohodkov in ustrezno ukrepajo. Pri visokih osebnih dohodkih posameznikov, ki so bili pogojeni z nadurnim delom, lahko menimo, da so nastali zaradi materialistične miselnosti posameznikov, ali pa zaradi nepravilno organiziranega dela v posameznih oddelkih. Iz tabelarnega dela je nadalje razvidno, da je povprečni osebni dohodek v poslovni enoti v rahlem znižanju nasproti povprečju leta 1961. Izjema je poslovna enota Prodajno servisne organizacije, kjer je visok porast. Kljub rahlemu upadanju povprečnih osebnih dohodkov, pa smo še vedno 11,1 odstotka (oziroma če odštejemo nadure 6,8 odstotka) nad povprečjem I. 1961 v panogi elektroindustrije v FLRJ, ki je znašalo 25.602 dinarja. Pod zveznim povprečjem so le poslovne enote avtomatika, avtoelektrika in elektrozeve.

Primerjava delitve osebnega dohodka med posameznimi poslovnimi enotami je dokaj težka in subjektivna. Sestav posameznih poslovnih enot je tako različen, da je težko najti enak ali podoben

imenovalec, zato smo primerjavo skušali podati s pomočjo kvalifikacijskega sestava posameznih poslovnih enot in njihovega povprečnega osebnega dohodka. Najlaže so med seboj primerljive proizvodne poslovne enote, ki kažejo, da so več ali manj vsklajene glede njihovih proizvodnih uspehov. Ostale poslovne enote, to je skupne službe, so teže primerljive. Najbolj problematične rezultate nam nakazuje tabela, če primerjamo poslovno enoto Prodajno servisne organizacije in poslovno enoto Zunanje trgovinske organizacije, v veliko materialno korist Prodajno servisne organizacije glede na to, ker so v poslovni enoti Zunanje trgovinska organizacija izplačevali le akontacije na osebne dohodke. Ugotavljamo tudi, da kvalifikacijski sestav med poslovnimi enotami ni uglasen, ker temelji na visoko izraženih zahtevah delovnih mest, da se opraviči visoke osebne dohodke, ki jih posamezniki na teh delovnih mestih prejema, kar pa v številnih primerih ni potrebno ter celo škoduje podjetju.

Visoko število nadur v prvem trimesečju je delno opravičljivo z izdelavo bilanc in drugih del, ki so v vsakem začetku koledarskega leta potrebna in vezana na roke. Vendar pa lahko ugotavljamo, da so bile nekatere poslovne enote pri dovoljevanju nadurnega dela zelo radodarne, posebno pri srednje in visoko strokovnem kadru. (Dokaz visoka vrednost ene nadure.) Za vsoto, ki je bila izplačana za nadure, bi lahko na novo zaposlili približno 300 delavcev, ali pa zvišali osebne dohodke v povprečju za 5 odstotkov. V bodoče bo potrebno skrbneje pručiti vse zahteve po nadurnem delu in voditi strožjo kontrolo pri odobravanju nadur.

Za lažje zasledovanje gibanja osebnega dohodka smo izdelali še posebne tabele, v katerih je prikazan osebni dohodek brez izplačanih nadur.

V kasnejših analizah bomo anomalije v delitvi osebnega dohodka še bolj obdelali, da bodo analize lahko služile za odpravo napak pri delitvi, ker so te delno tudi vzrok za razne negativne pojave v enotnem gledanju poslovne enote na podjetje kot celoto. Po drugi strani pa nam le pravilna delitev osebnega dohodka jamči za boljše sodelovanje med poslovnimi enotami, pa tudi med posamezniki.

Podatke, ki so nam jih dostavile posamezne poslovne enote, smo morali korigirati, ker so vsebovali številne napake. Korigiranje pa je bilo izvršeno v sporazumu s prizadetimi poslovnimi enotami.

PRIKAZ OSEBNEGA DOHODKA V POSLOVNIH ENOTAH V PRVEM TRIMESEČJU 1962 (brez nadur)

Poslovna enota	Skupni izplač. OD	Povpr. najviš. OD	Povpr. najniž. OD	Povprečni OD	Razmerje 4 : 3	Indeks proti povpr. OD v podjetju	Indeks elektroind. 100	Povprečno število zaposl.
ELEKTROMEHANIKA	301,356.231	98.425	10.754	28.130	1:9,0	103,7	109,8	3.571
AVTOMATIKA	69,971.468	75.593	13.358	21.902	1:5,7	80,7	85,5	1.051
ELEKTROZVEZE	95,381.106	81.421	12.872	22.064	1:6,3	81,5	86,1	1.441
APARATI	45,834.212	73.176	16.650	28.275	1:4,4	100,5	110,5	540
AVTOELEKTRIKA	19,387.622	70.095	13.727	23.080	1:5,1	85,2	90,2	280
P S O	73,086.965	84.995	21.727	38.558	1:3,9	138,5	150,5	632
Z T O	4,406.475	75.536	18.684	31.701	1:4,0	117,1	123,5	46
K C	11,691.237	119.078	15.448	56.479	1:7,7	208,2	220,5	69
PODJETJE	620,215.316	119.078	10.754	27.092	1:11,5	100	106,8	7.630
Z Z A	111,877.669	99.748	14.299	36.538	1:7,0	135,0	142,2	1.020
PODJETJE + Z Z A	732,092.985	119.078	10.754	28.206	1:11,5		110,5	8.650

PRIKAZ IZPLAČANEGA OSEBNEGA DOHODKA ZA NADURE V PRVEM TRIMESEČJU 1962

Poslovna enota	Izplačan OD za nadure	Število nadur	Povpreč. skup. štev. zaposl.	% delavcev, ki so delali nadure napram zaposl.	Povpr. štev. nadur na zaposl.		Najviš. znesek izplačan za nadure v povpr.	Najvišje štev. nadur v povpr.	Povpr. vrednost ene nadure
					štev. nadur	din znesek			
ELEKTROMEHANIKA	9,880.170	50.792	3.571	19,0	4,75	924	16.907	143	195
AVTOMATIKA	4,071.253	18.994	1.051	13,1	6,02	1.286	23.335	97	214
ELEKTROZVEZE	5,247.330	29.129	1.441	24,0	6,72	1.210	21.372	92	180
APARATI	3,186.087	16.317	540	29,0	11,00	1.970	24.511	122	195
AVTOELEKTRIKA	268.933	1.159	280	11,8	1,38	320	9.065	36	232
P S O	8,147.730	34.150	632	54,9	18,00	4.230	14.956	91	238
Z T O	95.810	335	46	15,2	2,43	695	12.358	43	286
K C	759.149	1.935	69	29,9	9,35	3.670	57.890	89	392
PODJETJE	31,656.462	152.811	7.630	22,7	6,66	1.385	57.890	143	209
Z Z A	6,714.342	25.917	1.020	17,2	8,45	2.198	41.648	111	159
PODJETJE + Z Z A	38,370.804	178.728	8.650	22	6,89	1.476	57.890	111	214

PRIKAZ OSEBNEGA DOHODKA V POSLOVNIH ENOTAH V PRVEM TRIMESEČJU 1962

Poslovna enota	Skupni izplač. OD	Povpreč. najviš. OD	Povpreč. najniž. OD	Povpreč. OD	Razmerje 4 : 3	Indeks proti povpr. OD v podj.	Indeks Elektroind. 100	Povpr. štev. zaposl.	Indeks naspr. povpr. 1961
ELEKTROMEHANIKA	311,236.401	103.318	10.754	29.051	1:9,6	102,2	113,3	3.571	95,3
AVTOMATIKA	73,142.721	75.522	13.358	23.194	1:5,7	81,4	90,5	1.051	98,5
ELEKTROZVEZE	100,628.436	81.421	12.872	23.277	1:6,3	81,7	90,8	1.441	88,0
APARATI	49,020.299	144.727	16.650	30.240	1:6,9	106,3	118,2	540	90,9
AVTOELEKTRIKA	19,656.555	70.094	13.727	23.401	1:5,1	82,3	91,3	280	86,0
P S O	81,234.695	94.740	21.727	42.842	1:4,3	150,5	167,2	632	132,0
Z T O	4,502.285	75.542	18.684	32.390	1:4	113,8	126,5	46	—
K C	12,450.386	143.837	15.448	60.147	1:9	211,0	237,0	69	101,1
PODJETJE	651,871.778	143.837	10.754	82.469	1:13,4	100	111,1	7.630	98,5
Z Z A	118,592.011	118.437	14.299	38.732	1:8,3	136,0	151,7	1.020	—
PODJETJE + Z Z A	770,463.789	143.837	10.754	29.684	1:13,4	—	115,8	8.650	—

DELITEV DOHODKA V ELEKTROZVEZAH

Iskra - tovarna za elektrovezve ima v svojem sestavu več obratov z zelo različno proizvodnjo, da je bilo težko izdelati enoten sistem delitve čistega dohodka, ki bi stimulatивно vplival na proizvajalca, preprečeval večanje zaloga, zagotovil maksimalno izkoriščanje obstoječih proizvodnih zmogljivosti in zagotavljal izbiro takih izdelkov, ki so za domače in zunanje tržišče zanimivi in zagotavljajo takojšnjo prodajo. Pri izbiri načina delitve čistega dohodka, smo v celoti upoštevali načelo, da je osnova višjih osebnih prejemkov le večja proizvodnost posrednih in neposrednih proizvajalcev. Upoštevač vse zgoraj navedene razloge smo se

odločili za sistem, po katerem deli vsak obrat tisti čisti dohodek, ki ga je sam ustvaril. Ta način delitve zagotavlja, da z zniževanjem stroškov, t. j. s čim manjšimi zalogami, s čim večjo storilnostjo, proizvajajo obrati take izdelke, ki so na tržišču zanimivi in gredo takoj v denar. Da pa bi lahko tak sistem uvedli, je bilo nujno treba izvršiti nekaj priprav. Tako smo uvedli obračun proizvodnje po ekonomskih enotah in obratih.

To je zahtevalo izdelavo kalkulacij za vsak izdelek in polizdelek, v določenih primerih tudi za faze polizdelkov. Prav tako smo izvedli obračun medsebojnih uslug na osnovi cenika del ali pa s predhod-

nimi pogodbami za usluge. Na ta način smo dosegli, da smo lahko zasledovali zniževanje ali zviševanje lastne cene za vsak obrat posebej. Naslednja stopnja na poti k takemu obračunu dohodka je zajemanje dosežene realizacije za vsak obrat posebej. Glede na to, da so posamezni obrati v naši tovarni organsko povezani, t. j. da so določeni izdelki nekaterih obratov surovinska baza (material) za druge obrate finaliste, da so nekateri obrati boljše opremljeni s proizvodnimi sredstvi, smo morali rešiti vprašanje medsebojnih proizvodnih odnosov, ker bi sicer obrat finalist izkazoval celotni dohodek. To smo rešili tako, da med-

PRIKAZ KVALIFIKACIJSKE STRUKTURE IN INDEKS POVPREČNEGA OSEBNEGA DOHODKA NASPROTI PODJETJU ZA PRVO TRIMESEČJE 1962

Poslovna enota	Povpr. štev. zaposlenih delavcev	Kvalifikacijska struktura					Skupno štev. točk	Kvalif. faktor povpr. štev. točk 1 zaposl.	Kvalif. faktor pd. = 100	Povpr. OD Indeks podj. 100
		VS 5 T	VK 4 T	KV + SS 3 T	NS + PK 2 T	Pom + NK 1 T				
ELEKTROMEHANIKA	3.571	72	277	1.159	955	108	8.963	2,51	99,6	102,2
AVTOMATIKA	1.051	7	37	237	256	514	1.920	1,82	72,2	81,4
ELEKTROZVEZE	1.441	107	73	439	753	69	3.719	2,74	108,7	81,7
APARATI	540	44	46	144	169	137	1.311	2,43	96,4	106,3
AVTOELEKTRIKA	280	7	18	85	169	1	701	2,50	99,2	82,3
P S O	632	94	149	315	50	24	2.135	3,37	133,7	150,5
Z T O	46	16	26	26	4		166	3,62	143,6	113,8
K C	69	42		26		1	289	4,19	166,2	211,0
PODJETJE	7.630	389	600	2.431	3.356	854	19.204	2,52	100	100
Z Z A	1.020	326	36	426	190	42	3.674	3,60	142,8	136,0
PODJETJE + Z Z A	8.650	715	636	2.857	3.546	896	22.878	2,64		

Obrazložitev :

5 T = število točk za delavca z VS   2 T = število točk za delavca z NS in SS

4 T = število točk za delavca z VK

3 T = število točk za delavca z KV in PK

1 T = število točk za delavca pomožni in NK

sebojne prenose izdelkov in polizdelkov ter uslug obračunavamo po prodajnih cenah. Tu so nastale težave glede višine prodajnih cen posameznih polizdelkov in uslug, za katere na zunanjem tržišču ni cen. Vendar smo ugotovili, da je takih primerov malo, za te smo pa s primerjalno metodo za sorodne izdelke določili prodajne cene. Cene za usluge pa se določajo na osnovi cenika, oz. medsebojnih pogodb. S tem smo ustvarili pogoje, ki so nam omogočili, da smo lahko hkrati ob obračunu proizvodnje po obratih dobili tudi izračun dohodka po obratih. Seveda se dela mesečni obračun dohodka tudi za vso tovarno, ki služi tudi za kontrolo pravilnosti obračuna dohodka po obratih.

Po drugi strani smo morali pred uvedbo tega sistema delitve, postaviti osnovna razmerja med skladi in osebnimi dohodki. To razmerje smo dobili za vsak obrat tako, da smo postavili povprečne obračunske postavke za posamezne kvalifikacijske stopnje zaposlenih. Te obračunske postavke izvirajo iz povprečnih doseženih osebnih dohodkov iz leta 1961 in so v celoti postavljene na uro kot enoto. Na podlagi teh obračunskih postavk in na osnovi stanja zaposlenih s 1. I. 1962 smo izračunali letno maso osebnih dohodkov. Tako izračunano maso in s planom postavljeno maso skladov smo primerjali z maso čistega dohodka po planu in ugotovili razmerje za delitev čistega dohodka med skladi in osebnimi dohodki. To razmerje se popravlja vsak mesec za spremembo zaposlenih, in sicer tako, da se to razmerje giblje v korist osebnih dohodkov v kolikor posamezni obrat poveča število zaposlenih, vendar samo do planirane višine potrebne delovne sile za izpolnitev postavljenega proizvodnega plana. Sicer se pa obratu to razmerje ne poslabša, če ob nespremenjenem proizvodnem planu zaradi boljše organizacije dela v obratu del delovne sile odpusti. Osebnih dohodki, oz. odstotek dohodka ali čistega dohodka je za vsak proizvodni obrat različen. Povpreček za vso tovarno pa je 78 : 22. Notranja delitev, oz. določanje dejanskih obračunskih postavk pa je bila prepuščena obrat-

nim delavskim svetom, zato ima tudi vsak obrat naše tovarne svoj način delitve osebnih dohodkov.

Na osnovi tako popravljene odstotka (upoštevajoč gibanje delovne sile) se mesečno izračunavajo dejanske mase osebnih dohodkov posameznih obratov, ki s primerjavo mase izračunanih osebnih dohodkov na osnovi obračunskih postavk, dajo vrednost teh obračunskih postavk za dotični mesec.

Zaradi specifičnega organizacijskega sestava Iskre - tovarne za elektrozveze, ki se deli na 12 obračunskih enot, z zelo različno organizacijsko sestavo kapitala, s širokim asortimentom izdelkov, ki so v določenem številu v tržnem pogledu sezonskega značaja in zaradi različno dolgega proizvodnega ciklusa, prihaja do velikih nihanj v višini realizacije ter so kot posledica tega tudi velika nihanja dohodka po obratih. To uravnavamo na ta način, da obrati v dobi, ko dosežejo visok dohodek dajejo posojila obratom, ki dohodka ne dosežajo, le-ti pa ga, ko ga zaradi ciklusa proizvodnje oz. tržnih razmer prekoračujejo, za tisto obdobje vračajo.

Omeniti moramo, da pravilnik določa garantirani nivo osebnih dohodkov, ki ne more biti nižji od 75% obračunskih postavk. Pravilnik določa tudi gornjo mejo za osebne dohodke, izplačane med letom, in sicer 110%.

Rezultati obračuna osebnih dohodkov po tem načinu, ki je v veljavi od 1. I. 1962, so v prvih štirih mesecih za različne obrate zelo različni. Tako so 3 obrati izplačali 75% osebnih dohodkov, 4 obrati 110%, ostale enote pa 80—90%. Trije obrati so si v tem obdobju

morali izposoditi ca. 16 milijonov sredstev, da so lahko pokrili 75% osebne dohodke.

V naši poslovni enoti smo že v letu 1961 stimulatивно razdeljevali gibljivi del osebnega dohodka. Ta način delitve osebnih dohodkov nad osebnimi prejemki po prejšnjem tarifnem pravilniku, je temeljil na kriterijih izpolnjevanja plana, znižanjem zalog, rentabilnosti proizvodnje in realizaciji in je različno nagrajeval posamezne kolektive po obratih. Ni pa prejšnji dopolnilni način nagrajevanja povsem točno nagrajeval posamezne kolektive za njihova prizadevanja.

Široka razprava po kolektivih o delitvi osebnega dohodka za leto 1962 je pokazala, naj bo tak sistem delitve dohodka, ki bo bolj dosledno upošteval dejanske rezultate uspehov posameznih kolektivov in, ki je v skladu s splošno tendenco izplačil osebnih dohodkov v odvisnosti od plačane realizacije. Zato smo izdelali pravilnike o delitvi čistega in osebnih dohodkov, ki sem ga opisal v prejšnjih odstavkih.

Prej omenjeni rezultati v prvi tretjini leta pa so povzročili po obratih obširne razprave in podrobne analize na osnovi podatkov, ki jih obrat prejme in, ki dajejo pregled kako posamezna montaža, montažna skupina, delavnice ali režijske grupe opravljajo svoje naloge, ali dajejo take rezultate, ki so pogoj za uspeh celotnega kolektiva ali ne.

Analiza stanja posameznih faz dela, izboljšave in racionalizacija so v teku in bodo lahko bistveno vplivali na uspehe posameznih obratov in celotnega kolektiva. To pa je tudi cilj našega sistema delitve dohodka
Brane Mikuš

Na predlog skupščinskih odborov za organizacijsko kadrovska vprašanja in za ekonomska vprašanja je skupščina ISKRE na svojem zasedanju potrdila predlog za preformiranje poslovne enote ISKRA — tovarna za elektrozveze v

ISKRA — tovarne kondenzatorjev v Semiču

ISKRA — tovarne elektronskih merilnih instrum. v Horjulu

ISKRA — tovarne elektronskih naprav v Ljubljani

ISKRA — tovarne elementov za elektroniko v Ljubljani z naslednjimi obrati: Upor v Šentjernej, Keramika v Vižmarjih, Žarnice, Magneti in Feriti v Ljubljani, Keramika — montaža v Žužemberku.

TITO NA SEJMU TEHNIKE V BEOGRADU

Kakor že šest zaporednih let, tako je tudi za letošnji mednarodni sejem tehnike v Beogradu vladalo veliko zanimanje. Le-ta je bil letos še obsežnejši in tudi boljši. Letošnji VI. mednarodni sejem tehnike je otvoril predsednik Tito, ki je po otvoritvi in ogledu sejma izrabil priložnost in spregovoril na otvoritvi prisotnim voditeljem razstavlajočih domačih gospodarskih organizacij. Besede predsednika Tita zbranim voditeljem naših tovarn in gospodarskih organizacij objavljamo v celoti.

BESEDE TOVARIŠA TITA

Dovolite mi, tovariši, da izkoristim to priložnost in da vam, vodilnim kadrom naših podjetij in ustanov, povem nekaj besed. Ne maram, da bi nastal vtis, da direktorje in vodilne kadre samo grajam. Za vodilne kadre, ki dobro delajo, imam tudi pohvalne besede. Če jih kdaj grajam, se to nanaša na manjši del vodilnih kadrov, ki narobe pojmujejo svoje obvez-

nosti do skupnosti, želel pa bi, da bi do tega sploh ne prihajalo, ker mi je zaradi tega težko.

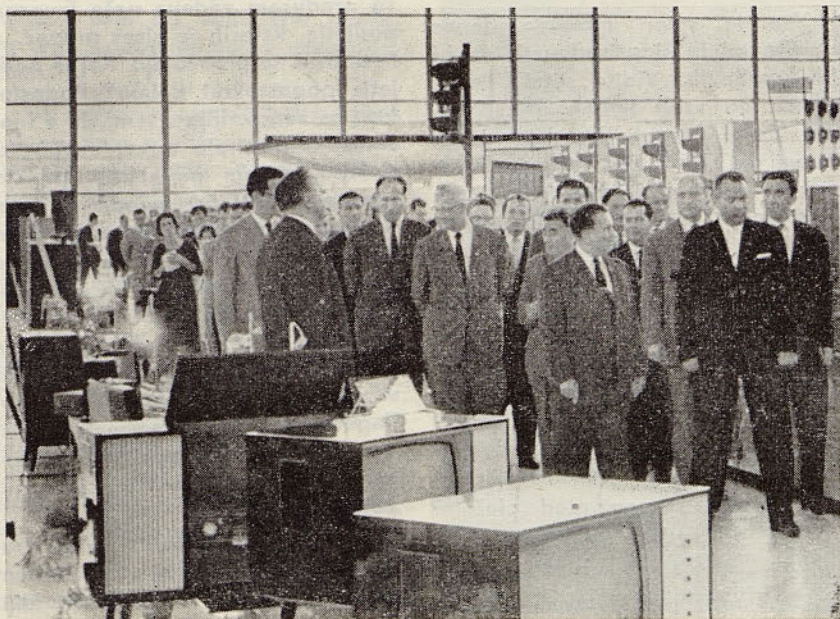
Kaže, da pri nas nekateri ljudje narobe razumejo kritiko nekaterih pojavov, za katere ni nujno, da obstajajo; tu ljudje zdaj mislijo, da je treba tolči frontalno, da je treba tolči tudi po tistem, ki ni nič kriv. Vi opravljate težavno nalogo, ker ste na vodilnih mestih v mladi industriji in sploh gospodarstvu, ki

se razvija. Vem, da imate vse mo-goče težave. Zato cenim dejstvo, da vam v takšnih okoliščinah uspeva te težave premagovati. Kajti tudi na današnji razstavi vidimo, da naša industrija vendarle napreduje.

Obstajajo nekatere stvari, tovariši, ki jih morate sprejeti nase vi, vodilni kadri, a jih pogosto niste sami zagrešili. Dostikrat sem govoril o šibkih točkah nekaterih naših gospodarskih instrumentov, o njihovi nepopolnosti in o nedograjenosti nekaterih naših predpisov. Dostikrat ste prejeli nepopolne, nedokončane in ne povsem jasne smernice in predpise. Jasno je, da je tu lahko prišlo do napak. Vendar pa obstajata dve vrsti napak: do nekaterih je prišlo namenoma zaradi iskanja lukenj v predpisih, ki jih je bilo pri na dosti, dosti prav zato, ker so bili predpisi v burnem razvoju procesa velikokrat nepopolni in neizdelani, drugo vrsto pa tvorijo nehote napake, do katerih je prihajalo zato, ker nekatere stvari niso bile jasne.

Danes bi hotel tu povedati vsem tistim, ki bi radi oblatili naše najboljše ljudi, ki ne glede na to, da zagrešijo včasih tudi kako napako, dajejo od sebe vse, hotel bi povedati vsem, ki hočejo kratko in malo zlonamerno potvoriti mojo kritiko in sploh kritiko, ter direktive, ki jih dajemo, da bi odstranili, kar je zanič — da se motijo, če mislijo, da je zdaj prišel čas, ko bomo v Jugoslaviji »lovili čarovnice«. Ne! Tega ne maramo, pač pa si bomo vztrajno prizadevali, da bi odstranili pomanjkljivosti, ki ovirajo nanašnji pravilni razvoj naše socialistične graditve. Pri tem nam lahko pomagate vi, pa tudi vsi naši tovariši spodaj, vsi naši delovni

Predsednik republike Josip Broz Tito si v spremstvu visokih političnih funkcionarjev in voditeljev gospodarskih organizacij po otvoritvenem ceremonialu z zanimanjem ogleduje razstavljene izdelke domačih in tujih proizvajalcev, ki so se razstavljanju na VI. mednarodnem sejmu tehnike letos odzvali še zlasti številno in s kvalitativnimi izdelki

ljudje, delavci, tehniki, inženirji. Pri tem nam morate pomagati prav vsi.

Razen tega ni treba iskati pomankljivosti in slabosti, ki jih danes v določenem smislu preživlja naša ekonomika, ampak je treba videti tudi zunanje činitelje. Mi te zunanje činitelje, ki povzročajo ali vplivajo na težave, ki jih imamo danes v naši ekonomiki, manj poudarjamo. Toda če hočemo pomagati te zunanje faktorje, ki vplivajo na naš pravilni notranji razvoj, moramo še bolj paziti na subjektivne pojave in napake ter poskrbeti, da jih ne bo ali da jih bo vsaj čim manj.

Danes imamo pred seboj vse mogoče mednarodne deformacije, deformacije v mednarodnih odnosih. Nastajajo različna zaprta tržišča in tako naprej, kar moti tudi naš notranji razvoj. Danes imamo na primer dosti težav z zahodnim zaprtim tržiščem. Kaj naj sedaj naredimo? Mi smo socialistična država, ki proizvodimo načrtno in moramo zdaj bolj kot kdaj koli usmeriti planiranje tako, da se bomo izognili kvarnemu vplivu tega zunanjega činitelja na naše notranje gibanje oziroma na naraščanje življenjske ravni.

Treba je, tovariši, malo bolj planirati. Jaz sem o tem dostikrat govoril, govorili pa so tudi drugi — posebno v zadnjih dveh letih. Tega se gotovo spominjate. Čemu bi na primer prebijali sprejete planske okvire? Čemu bi nesistematično, bez načrta gradili različna podjetja, o katerih si nisi gotov, če bodo jutri imela tržišče. To se nam že maščuje. Že sedaj je nekaj primerov, v katerih se bodo morala taka podjetja preusmeriti, ali pa jih bo treba zapreti, ker sicer ne bodo mogla na zeleno vejo.

Že dolgo govorimo, da je treba usmeriti našo industrijo navzven, k izvozu, da bi zmanjšali neravnovesje v plačilni bilanci, ki je precejšnje. Vendar pa se nismo dovolj orientirali v to smer. Vem, zakaj. Zato, ker je bilo pri nas veliko povpraševanje in ker je bilo mogoče znotraj bolj shajati. Za podjetja je bilo to dostikrat bolj koristno kakor izvoz, celo z regresom. Tega mora zdaj biti konec. Naša industrija se mora usmeriti tudi na pro-

izvodnjo istih izdelkov, ki jih je mogoče plasirati na tuji trg. Hkrati je treba skrbeti, da bodo lahko zunanaj konkurirali, da bodo prišli na zunanje tržišče in konkurirali tujim izdelkom in tovarnam. Če hočemo to doseči, moramo predvsem povečati oziroma izboljšati proizvodnost dela, moramo zmanjšati proizvodne stroške. Zmanjševanje proizvodnih stroškov pa zavisi od številnih in različnih činiteljev. Od notranje organizacije podjetja, od kooperacije med manjšimi podjetji in drugega. Imamo množico majhnih podjetij iste vrste. Poslušajte, majhne serije se dandanes več ne izplačajo in se je treba zato združevati. Velika podjetja in okrog njih manjša, vse to pa mora biti en kolektiv, en sam proizvodni kolektiv. Iti bo treba v to smer. Kadar gre za izvoz, si je treba prizadevati, da bo to serijska proizvodnja v velikih razsežnostih, ne pa drobna, ker z njo ni mogoče iti ven. Kakšna — to je na primer proizvodnja, da izdelate dva tisoč traktorjev ali dva tisoč avtomobilov na leto? To ni nič. Danes gre na stotisoče — tedaj lahko izvažate, tedaj bodo proizvodni stroški manjši, tedaj lahko upaš, da boš uspešno konkuriral. Mi se kajpada še ne moremo lotevati serij s sto tisoč kosi, lahko pa se lotimo serij z deset ali nekaj deset tisoči kosov. In zato je potrebno združevanje, kooperacija, delitev dela večjih podjetij z manjšimi, kot to delajo drugje v svetu.

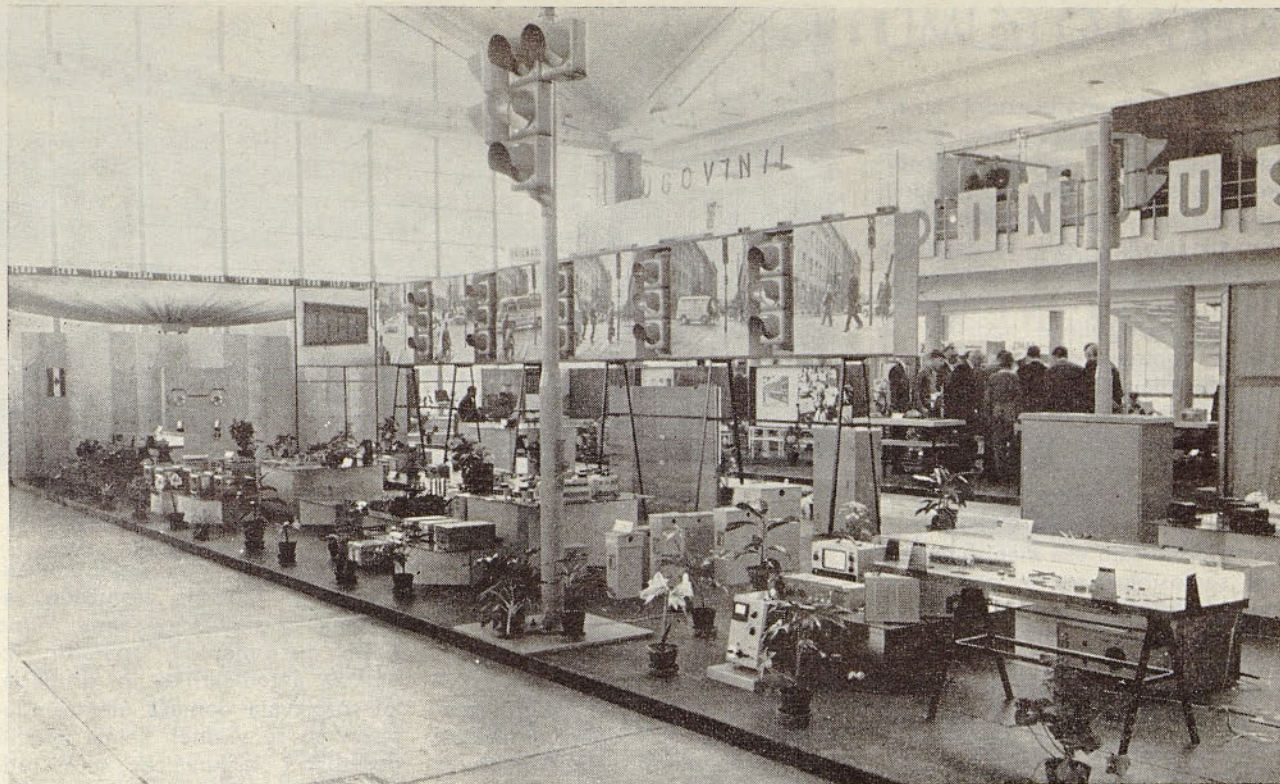
Vse te stvari moramo danes upoštevati in si prizadevati, da bi jih uveljavili. Vidite sami, da si danes po vseh linijah prizadevamo, da bi dosegli čimboljši red in to ne da bi pri tem zategovali pasove — sem proti temu, kajti pasovi doslej niso bili tolikanj ohlapni, da bi jih bilo zdaj treba preveč ožiti. Naš delavec, naš proizvajalec je v primerjavi z delavcem v nekaterih drugih državah, še slabo plačan; to sicer razume, vendar ne bi razumel, če bi zdaj njegov dohodek zmanjševali. Ta položaj pa bo boljše razumel, če bo notranja delitev dohodka ugodnejša od sedanje, če bo razpon med plačami manjši od sedanjega, recimo, da njegova plača ne bo dvajsetkrat ali celo večkrat manjša. O tem sem

že govoril, pogostokrat, ponoči in podnevi pa razmišljam o tem, kako lahko nekdo shaja s 15.000 dinarji dohodkov, ali celo z manj in imajo pri tem morda celo družino. Vem da težko shajajo. No, dobivajo res še otroško doklado, vendar ne vsi. In to so stvari, resne stvari, ki jih moramo popraviti.

To vam govorim zato, da bi vi z vso resnostjo začeli v naših podjetjih reševati to vprašanje. Vi osebno, vi — vodilni po podjetjih, morate prednjačiti v tem in ne smete dovoljevati, da bi prihajalo do raznih ekscesov in anomalij, kakršnih je bilo dovolj doslej in katere nam danes prinašajo politično škodo. Nismo reveži, pač pa dobro stojimo. Zdaj je samo — po močnem razmahu prišlo do določenih težav. To je vzporeden in začasen pojav. Storitno moramo vse, da bo naša ekonomika bolj stabil-spodarski razvoj še hitrejša. Odkrita vam povem, da bomo to dosegli in, da to tudi moramo doseči. Vendar — ni se pri tem treba zaletavati. Ne, mi moramo iti naprej, postopno, po naših možnostih, gledajoč vedno perspektivno, bodisi pri odločanju ali pri samem delu.

Pri tem moramo upoštevati notranjo organizacijo, oskrbovanje, potrošnjo in vse ostalo. Morate proučevati naše tržišče, a tega žal še ne proučujemo dovolj. Se manj proučujemo inozemski trg, na primer v Afriki in Aziji. Na to naši ljudje pravzaprav niti ne pazijo. To predvsem zadeva naša izvozna podjetja, katerih je sicer preveč, a le-ta trga ne proučujejo. Kaj ta podjetja pogostokrat delajo? Pogostokrat se zadovoljijo s tem, da v inozemstvu plasirajo nekaj svojih izdelkov, potem pa tržišče pustijo v nemar. Tako pa seveda ne gre. Na tak način se kompromitiramo. Zato pa pravim, da je nujno treba proučevati potrebe domačega tržišča, prav tako pa tudi izvozne možnosti. Ne sme se zgoditi, da bi na primer določenega izdelka ne bilo v zadostni meri na domačem trgu. Zagotoviti moramo normalno zalaganje tako domačega tržišča, kakor tudi izpolnjevanje izvoznih potreb.

Ni lahko konkurirati drug drugemu znotraj države, v nobenem primeru pa ne v inozemstvu, kajti

Pogled na razstavni prostor Iskre na letčnjem VI. mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu

če to delate v inozemstvu, tedaj škodujete celotni naši skupnosti. Ali ste me razumeli? V inozemstvu morate nastopati enotno, tu morate biti enotni. Konkurenca doma bo koristna za našega potrošnika, vendar tega ne delajte več v inozemstvu. To ste delali doslej. Tu vam lahko navedem sto in sto primerov, drastičnih primerov, zaradi katerih sem bil velikokrat besen. In tega odslej ne bomo več dopuščali.

Ob koncu — še enkrat poudarjam — zelo je važno da se zdaj ne ozirate na razna govoričenja o direktorjih, o tem ali onem voditelju, ker je navadno v tem govoričenju marsikaj neprijateljskega in zlonamernega. Na to se ne ozirajte, temveč delajte, sodelujte z nami kolikor morete. Povečini ste vsi komunisti. Zato ste dolžni storiti vse, kar morete, da bomo to etapo našega razvoja in te občasne težave čimprej in čim lažje odpravili. Za to imamo vse potrebne pogoje, ker zdaj nismo več tako revni, kot smo bili pred leti.

Toda, kot sem rekel, odpraviti moramo določene anomalije, ki ob-

že tradicionalno je, da se ISKRA na vsakoletnih sejmih doma in v inozemstvu pojavlja s solidno urejenimi razstavnimi prostori. Tudi letos je našim oblikovalcem in aranžerjem uspelo, da so Iskrin razstavni prostor uredili tako pestro, solidno in vabljivo, da je njihovo delo res zaslužilo vse priznanje, najbolj prikazano s tem, da so se tisoči in tisoči obiskovalcev sejma kaj radi ustavljali ob našem paviljonu in niso varčevali s priznanji.

stajajo, čeprav le-te niso bile glavni vzrok težav, ki so se pokazale. K temu so pripomogli, kot vemo tudi zunanji faktorji, katere pa moramo prav tako čimprej obvladati. Pri tem vam vsem želim veliko uspehov!

NEKAJ O SEJMU

Letošnji VI. mednarodni sejem tehnike v Beogradu je minil v znamenju sodobnih tehničnih dosežkov. Na sejmu je bilo razstavljenih na desetine najmodernejših obdelovalnih strojev, zadnjih dosežkov s področja elektronske in elektroindustrije. Kdor si je podrobneje ogledal razstavljene izdelke, je zlahka ugotovil, da je naša domača industrija v želji, da bi čim prej dohitela industrijsko bolj razvitih dežel, razstavila vrsto izdelkov, ki niti malo ne zaostajajo za tujimi, ali pa so celo boljši. Videti pa je vedno določneje, da domači proizvajalci skušajo vse manj poslovati kot samostojne enote, pač pa se po zgledu naše Iskre združujejo v večje gospodarske organizacije, ki lahko z boljšo delitvijo dela in ob bolj ugodnih pogojih kot manjša podjetja, hitreje osvajajo tudi najbolj zapleteno proizvodnjo.

Ne gre sicer, da bi nadrobno naštevali, kaj vse je obiskovalec letošnjega sejma tehnike v Beogradu lahko videl v mogočnih halah in med njimi, kajti tega bi bilo preveč. Zanimivega, novega in koristnega si lahko videl toliko, od kabine ameriškega kozmonavta polkovnika Gleena pa do avtomobila z reakcijskim motorjem, nas pa menda opravičeno najbolj zanima jugoslovanska razstavna hala, zato nekaj več o tem.

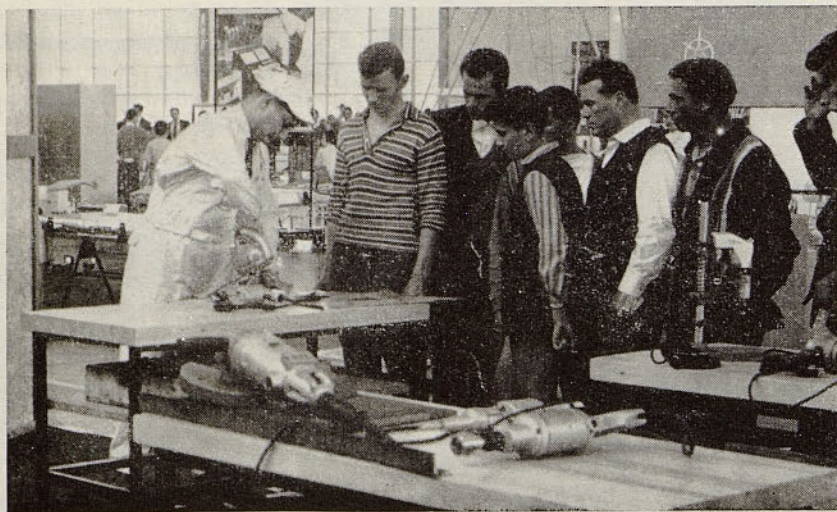

Se en pogled na Iskrin razstavni prostor na beograjskem sejmu tehnike

Najmočnejši jugoslovanski predstavniki elektroindustrije Iskra, Radioindustrija Zagreb, Zavodi RR Niš, »Rudi Čajavec« iz Banje Luke in drugi, ki so razstavljali v zgornjem delu hale II, s svojimi tranzistorskimi in navadnimi radijskimi ter televizijskimi sprejemniki in ostalimi izdelki sicer niso pokazali kaj bistveno novega, pač pa je bilo novo to, da so v teh svojih izdelkih osvojili vrsto novih sestavnih delov. Zlasti je med izdelki elektronske industrije vzbujal zanimanje elektronski računalnik Zuse 23, o katerem pišemo podrobneje tudi v današnji številki naše revije in ga bomo v kooperaciji s tujo firmo izdelovali v Iskri. No, tudi Iskrina avtomatična telefonska centrala z

najmodernejšimi koordinatnimi stikalniki je vzbujala zasluženo zanimanje obiskovalcev sejma. Mimo naših instrumentov, aparatov, izdelkov avtoelektrike in drugega, kar proizvaja domača elektroindustrija, so se v dneh sejma zvrstili desettisoči obiskovalcev, so šli tudi številni domači in tuji strokovnjaki in poznavalci tega pomembnega industrijskega področja. Slišati je bilo marsikatero pohvalo na račun kvalitete in solidnosti razstavljenih predmetov, kar je najlepše priznanje proizvajalcem, ki v svoje delo vlagajo vse znanje in sposobnosti ter si nenehno prizadevajo, da bi njihovi izdelki dosegli čim višjo raven. To jim od sejma do sejma bolj in bolj uspeva in s ponosom lahko ugotavljamo, da smo že blizu če ne celo vzporedno s tujimi proizvajalci le-teh izdelkov.

Redno demonstriranje uporabnosti našega električnega orodja je privabljalo zlasti mlajše

Krivično bi bilo, če v tem bežnem sestavku o letošnjem mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu ne bi omenili dosežkov tudi na področjih drugih domačih industrij, kot na primer: v proizvodnji domačih diesel lokomotiv, motorjev, traktorjev in drugega, kjer so naši domači strokovnjaki dosegli prav lepe rezultate in razstavili izdelke, kakršne smo doslej mogli le uvažati. Skratka — letošnji sejem tehnike v Beogradu je bila lepa panorama novih dosežkov domače in tuje industrije in od lanskega se razlikuje po tem, da je obiskovalcem nudil še veliko več novega zanimivega in izpopolnjenega.

VOLITVE V ZAVODU ZA AVTOMATIZACIJO

Z odlokom Okrajnega ljudskega odbora št. 06/3-710-136/1-60 z dne 22. 11. 1960 je bil ustanovljen Zavod za avtomatizacijo, s čimer je Okrajni ljudski odbor Ljubljana prevzel ustanoviteljske pravice Zavoda.

Na osnovi tega odloka so bili v januarju 1961 imenovani oziroma izvoljeni člani Sveta in Uprave Zavoda, ki so doslej opravljali to funkcijo.

Že koncem leta 1961, predvsem pa v januarju in februarju 1962 je skupščina tovarne »ISKRA« ponovno razpravljala o vprašanju prenosa ustanoviteljskih pravic od Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana na tovarno »ISKRA«. Glavni razlog za takšno razpravo je predstavljalo dejstvo, da ima Zavod za avtomatizacijo svoje razvojne kapacitete v pretežni meri (88.1%) zasedene z deli oziroma nalogami za Iskro, tovarna sama pa na delo Zavoda praktično ni imela neposrednega vpliva.

Na predlog odbora za organizacijsko kadrovska vprašanja je skupščina tovarne »ISKRA« sprejela sklep, da bo predlagala prenos ustanoviteljskih pravic Zavoda od OLO Ljubljana na tovarno »ISKRA«.

O tem predlogu sta razpravljala Uprava Zavoda dne 17. 3. 1962 ter Svet Zavoda dne 27. 3. 1962 in sta oba organa družbenega upravljanja Zavoda soglasno sklenila, da bi bilo iz nakazanih razlogov umestno predlagati ustanovitelju, da prenese svoje ustanoviteljske pravice na tovarno »ISKRA«.

Dne 5. 4. 1962 je bil takšen predlog sporočen Okrajnemu ljudskemu odboru Ljubljana, ki je na seji okrajnega zbora in na seji zbornice proizvajalcev dne 4. 5. 1962 sprejel odločbo, da se ustanoviteljske pravice nasproti Zavodu za avtomatizacijo Ljubljana prenesejo na gospodarsko organizacijo »ISKRA« Kranj.

Odločba št. 023-16/22-6/23 z dne 4. 5. 1962 je bila objavljena v Glasniku OLO Ljubljana št. 35 z dne 8. 5. 1962.

Z ozirom na to, da je z navedenim prenosom ustanoviteljskih pravic postala ustanovitelj gospodarska organizacija, se je zaradi tozadavnih predpisov Zakona o načinu finansiranja v znanstvenih zavodih bistveno spremenil tudi sestav organov družbenega upravljanja zavoda. Po določitih navedenega zakona ima gospodarska organizacija, ki je ustanovitelj znanstvenega zavoda, posebne pravice, in sicer:

- a) da daje soglasje k Pravilom Zavoda
- b) da imenuje do tri četrtnine članov Sveta Zavoda
- c) da imenuje do polovico članov Uprave
- d) da na predlog Sveta potrjuje delovni program Zavoda
- e) da daje soglasje k delitvi in vlaganju sredstev v sklade
- f) da potrjuje izvolitev glavnega direktorja
- g) da daje soglasje za odtujitev ali obremenitev sredstev, ki jih je dala Zavodu

Gospodarska organizacija ima kot ustanovitelj tudi določene dolžnosti, in sicer:

- a) da zagotavlja Zavodu sredstva za njegovo izgradnjo in poslovanje iz svojih ustreznih sredstev, lahko tudi iz amortizacijskih sredstev
- b) da zagotovi sredstva za minimalne osebne dohodke, kolikor jih Zavod iz svojih sredstev ne more zagotoviti.

Skladno s temi določili je Iskra — tovarna za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko, na svoji skupščini dne 9. 5. 1962 že izvolila v Svet in Upravo Zavoda svoje predstavnike.

Na podlagi pooblastila Sveta Zavoda je Uprava Zavoda v smislu določil čl. 14 Pravil Zavoda za avtomatizacijo razpisala volitve članov Sveta in Uprave Zavoda, ki jih izvoli kolektiv Zavoda, za 31. maja 1962.

V skladu s tem sklepom so sindikalne organizacije po posameznih sektorjih na masovnih sestankih izbrale kandidate za člane

Sveta in Uprave, in sicer po razvojnih panogah, ki so zastopane v Zavodu.

Na sestanku predstavnikov vseh sindikalnih organizacij dne 25. maja 1962 je bila sestavljena enotna kandidatna lista, in sicer:

I. Elektronske naprave

Svet Zavoda

1. Peterca Franc
2. Vrabl ing. Radovan
3. Reš ing. Dušan
4. Henigman Marjan
5. Kunaver ing. Roman

Uprava Zavoda

1. Grahek Bruno
2. Jenko ing. Stane
3. Osojnik ing. Bojan
4. Rešek prof. Lovro

Voli se dva člana in dva namestnika v Svet in enega člana in enega namestnika v Upravo.

II. Elektronski elementi

1. Štajer ing. Jože
2. Seliger ing. Matija
3. Kuštrin ing. Branko
4. Marinček ing. Ivo

Voli se enega člana in enega namestnika v Svet.

III. Elektromehanski elementi

1. Kristan Marjan
2. Jan ing. Franc
3. Zajc Janez
4. Potokar ing. Adolf
5. Bulovec Florijan
6. Smole Avgust
7. Jekovec ing. Jože
8. Farčnik Jože

1. Unk ing. Jože

2. Kosec Viktor
3. Slapšak ing. Stane

Voli se dva člana in dva namestnika v Svet ter enega člana in enega namestnika v Upravo.

IV. Zveze

1. Bajželj ing. Janez
2. Planišček Ljubo
3. Novak Jure
4. Wedam Silvo
1. Vrabič ing. Mirko

Voli se enega člana in enega namestnika v Svet in enega člana in enega namestnika v Upravo.

V. Relejna avtomatika

1. Koprivnikar Avgust
2. Kurnik ing. Albin
3. Močnik Alojz
4. Čebokli Radivoj

Voli se enega člana in enega namestnika v Upravo.

VI. Projektiva

1. Jež ing. Mario
2. Benedičič ing. Franc

Voli se enega člana in enega namestnika v Svet.

Volitve sta opravili dve komisiji. Prva komisija v sestavu Flajs ing. Stojan, Ramovš Viki in Rozman Janez je izvedla volitve v sektorju I v Kranju, v laboratoriju za keramične materiale v Vižmarjih, v sektorju III v Pržanu, v laboratoriju za ferite na Celovski cesti, v oddelku sektorja IV na Gosposvetski cesti ter v vodstvu Zavoda na Miklošičevi cesti.

Druga komisija v sestavu Raubar Zorko, Kobe ing. Marjanca in Feguš Andrej je izvedla volitve v fizikalno-kemičnem oddelku v Vegovi ulici, v sektorju IV na Rimski cesti, v sektorju II na Tržaški cesti, v oddelku polvodnikov v kemijskem inštitutu Borisa Kidriča ter v laboratoriju magnetnih materialov TV-15.

Dne 31. 5. 1962 sta obe volilni komisiji v času od 6. do 14. ure opravili volitve na vseh že omenjenih voliščih. Točno po razporedu so sodelavci Zavoda na posameznih voliščih, ki so bila v ta namen okrašena z zastavami in rožami, volili svoje predstavnike v Svet in Upravo Zavoda.

Obe volilni komisiji sta neposredno po izvršenih volitvah prešteli glasove in ugotovili naslednji izid volitev:

Svet Zavoda

I. Elektronske naprave

- član
1. Reš ing. Dušan
- namestnik
- Kunaver ing. Roman

Uprava Zavoda

- član
1. Grahek Bruno

namestnik

- Jenko ing. Stane
  2. Peterca Franc
- Vrabl ing. Rado

II. Elektronski elementi

1. Seliger ing. Matija
- Marinček ing. Ivo

III. Elektromehanski elementi

1. Zajc Janez
- Farčnik Jože
1. Kosec Viktor
- Slapšak ing. Stane
2. Kristan Marjan
- Potokar ing. Adolf

IV. Zveze

1. Wedam Silvo
- Bajželj ing. Janez
1. Vrabič ing. Mirko
- Ahačič ing. Dolfe

V. Relejna avtomatika

1. Koprivnikar Avgust
- Močnik Alojz

VI. Projektiva

1. Jež ing. Mario
- Benedičič ing. Franc

S tem je kolektiv Zavoda izvolil iz svoje srede 7 članov v Svet in 4 člane v Upravo Zavoda.

Glede na to, da je skupščina tovarne »ISKRA« že 9. 5. 1962 izvolila svoje predstavnike v Svet in Upravo Zavoda, sta ta dva organa družbenega upravljanja Zavoda za avtomatizacijo naslednje sestavljena:

Svet Zavoda

Člani Namestniki

1. Bertoncelj Viktor
- Mrak Polde
2. Burnik Albert
- Čergan Alojz
3. Jež ing. Mario
- Benedičič ing. Franc
4. Kristan Marjan
- Potokar ing. Adolf
5. Lovko Anton
- Simonič Ludvik
6. Mesec Draga
- Ferenčič ing. Franjo
7. Mihelič Peter
- Renčelj Dušan
8. Močnik Marjan
- Pahor Ivo
9. Peterca Franc
- Vrabl ing. Rado
10. Poklukar Jože
- Artič ing. Ljuban

11. Primožič Adolf
- Marolt Vinko
12. Reš ing. Dušan
- Kunaver ing. Roman
13. Seliger ing. Matija
- Marinček ing. Ivo
14. Sfiligoj ing. Aleksander
- Primčič ing. Pavel
15. Stiškovsky Igor
- Kalan Dušan
16. Wedam Silvo
- Bajželj ing. Janez
17. Zajc Janez
- Farčnik Jože
18. Žibert Rok
- Marc Ivan
19. Danon ing. Miša —
- predstavnik JLA

Uprava Zavoda

Člani Namestniki

1. Benčič Jože
- Kryštufek Pavel
2. Borko Franc
- Vučič Boris
3. Grahek Bruno
- Jenko ing. Stane
4. Klešnik Ivo
- Pačlin Branko
5. Koprivnikar Avgust
- Močnik Alojz
6. Kosec Viktor
- Slapšak ing. Stane
7. Mihler Zoran
- Vračko Marjan
8. Vrabič ing. Mirko
- Ahačič ing. Dolfe

Skladno z določili Zakona o znanstvenih zavodih je glavni direktor Zavoda za avtomatizacijo Franc Dobnikar po svojem položaju član Sveta.

Franc Dobnikar je kot glavni direktor Zavoda pa svojem položaju član in predsednik Uprave Zavoda za avtomatizacijo.

Vseh volilnih upravičencev je bilo v Zavodu 1046, od tega jih je glasovalo 947 ali 90,5%, pri tem je bilo 9 glasovnic neveljavnih.

Vsi volilni upravičenci, ki niso volili, so bili upravičeno odsotni, in sicer zaradi bolezni, rednih dopustov ali službene odsotnosti. V nekaj dneh se bo novo izvoljeni Svet Zavoda sestal na svojo 1. sejo, na kateri se bo konstituiral.

IZ ANKETE O ČLANIH SKUPŠČINE

Stevilni bravci naše revije so izrazili željo, da bi se radi čimbolje seznanili s člani, ki so bili 17. aprila t. l. izvoljeni v skupščino Iskre in v skupščinske odbore. Imena izvoljenih članov skupščine smo sicer že objavili, a danes objavljamo imena članov novih skupščinskih odborov, vendar pa upamo, da bo bravce zanimala analiza podatkov, ki jih je zbral kadroviski oddelek pri koordinacijskem centru iz izpolnjenih anketnih listov članov skupščine in njenih odborov.

I. SKUPŠČINA

Po preteku mandatne dobe stari skupščini so bile v mesecu marcu 1962 razpisane in izvedene volitve v novo skupščino. Volitev, ki so bile izvedene ločeno po poslovnih enotah, se je udeležilo 6.708 ali 89.14 % od skupno 7.525 volivnih upravičencev podjetja. Volivna komisija je registrirala 191 neveljavnih glasov.

Volivni status je določal, naj se na vsakih začetih 80 delavcev izvoli po en član skupščine. Struktura članov skupščine po pripadnosti poslovnim enotam je naslednja:

Elektromehanika — 46 članov
Elektrozveze — 18 članov
Elektronika — 14 članov
PSO — 9 članov
Aparati — 7 članov
Avtoelektrika — 4 člani
KC — 1 član
ZTO — 1 član

Skupno število članov skupščine je torej 100.

Od stare skupščine je bilo ponovno izvoljenih 19 članov, medtem ko je 81 novih. Nekoliko preseneča dejstvo, da je v skupščini le 5 žensk. Vsiljuje se misel na določeno zapostavljenost žensk pri izbiri članov za najvišji samoupravni organ podjetja. V ilustracijo pa naj pripomnimo, da so bile od 5 žensk 4 izvoljene v poslovni enoti Elektromehanika v Kranju.

Po starostni razdelitvi dobimo naslednje stanje:

od 20—30 let ima 14 članov
od 30—40 let ima 57 članov
od 40—50 let ima 26 članov
nad 50 let imajo 3 člani skupščine.

Podatki o delovni dobi nam pove kažejo:

a) skupno delovno dobo;
b) delovno dobo v podjetju ISKRA.

a) Delovna doba skupaj:
do 5 let službe 13 članov
od 5—10 let službe 16 članov
od 10—15 let službe 27 članov
od 15—20 let službe 20 članov
od 20—30 let službe 19 članov
nad 30 let službe 5 članov.

b) Delovna doba v podjetju ISKRA:

do 5 let službe 24 članov
od 5 do 10 let službe 32 članov
od 10 do 15 let službe 32 članov
nad 15 let službe 12 članov.

Iz pregleda o delovni dobi je razvidno, da so delavci izvolili za člane skupščine predvsem ljudi z daljšo delovno dobo v samem podjetju, saj ima 76 % članov skupščine več kot 5-letni delovni staž v podjetju.

Šolska izobrazba članov skupščine je naslednja:

osnovna šola 13 članov
IKŠ 25 članov
nepopolna srednja šola 18 članov

popolna srednja šola 23 članov
višja šola 3 člani
nepopolna visoka šola 4 člani
popolna visoka šola 14 članov.
Opazen je visok odstotek članov, ki so pridobili svojo izobrazbo v Iskrinih šolah in sorazmerno visok odstotek oseb s fakultetno izobrazbo.

Glede na to, da so naše poslovne enote in obrati dislocirani po vsej Sloveniji, je tudi bivališče članov skupščine zelo različno. Največ, in sicer 39 članov stanuje v Kranju, 27 v Ljubljani, 6 v Škofji Loki, v Medvodah, Novi Gorici po 4 ter ostalih krajih, kjer prebiva še nadaljnjih 20 članov.

Zanimiva je statistika o zakonskem stanu. Velika večina, to je 93 članov, je poročenih, 6 je samcev, eden razvezan. Poročenih brez otrok je 11, z enim otrokom 43, z dvema 35, s tremi ali več pa so 4 člani.

Po položaju, ki ga zavzemajo člani skupščine po poslovnih enotah, je slika naslednja:

neposredni proizvajalci	24
mojstri oz. vodje oddelkov	58
vodje samostojnih obratov oz. šefov sektorjev ali služb	18

Preseneča visok odstotek članov skupščine, ki so vodilni delavci v poslovnih enotah.

Udeležba članov skupščine v NOB:

Leto vključitve	Število članov
1941	1
1942	5
1943	13
1944	13
1945	4

Skupno je sodelovalo v NOB 38 članov skupščine. Upoštevati pa moramo, da je bilo 14 članov v

času NOB zaradi mladosti neaktivnih.

Članstvo v Zvezi komunistov :

67 članov skupščine, ki so obenem tudi člani ZK, je vsekakor rezultat, ki govori o aktivni vlogi družbeno-političnih organizacij v poslovnih enotah pri izbiri kandidatov za skupščino.

Partijski staž članov je naslednji :
do 15. V. 1945 13 članov,
od 1945 do 1952 31 članov,
od 1953 do 1957 8 članov,
od 1957 dalje je bilo sprejetih 15 članov.

Aktivnost članov skupščine :

a) v organih oblasti :
brez funkcije je 81 članov,
z eno do dvema funkcijama 16 članov,

s tremi ali več pa 3 člani ;

b) v organih družbenega upravljanja :

brez funkcije 35 članov,
z eno ali dvema funkcijama 61 članov,

s tremi ali več pa 4 člani ;

c) v družbeno-političnih organizacijah :

brez funkcije je 50 članov,
z eno ali dvema funkcijama je 44 članov,

s tremi ali več funkcijami pa jih je 6.

Preseneča izredno velika abstinenca članov do aktivnega dela izven podjetja. Problem se prikaže v še slabši luči ob tem, da je med njimi tudi visok odstotek komunistov.

II. ODBORI

1. Odbor za ekonomska vprašanja

Odbor za ekonomska vprašanja šteje 9 članov, od tega je 6 članov hkrati tudi članov skupščine, 1 član pa je bil izvoljen v odbor ponovno.

Povprečna starost članov odbora je 36 let, najmlajši ima 29, najstarejši član pa 51. Podobna in razumljiva so razmerja tudi po delovnem stažu. Povprečni staž v ISKRI je 6 let, povprečni skupni staž pa 17 let.

Po osnovnem poklicu je v odboru 5 ekonomistov, en pravnik in 3 tehnični delavci, po položaju pa je stanje naslednje: 3 finančni

uslužbenci, 2 komercialista, sekretar in 3 šefi oddelkov v proizvodnji. Članov ZK je v odboru 6.

2. Odbor za organizacijsko kadrovska vprašanja :

Devetčlanski odbor ima 6 članov skupščine, 3 člani pa so bili izvoljeni znova. Njihova povprečna starost je 36 let, povprečna delovna doba 13 let, od tega v ISKRI 8. Med člani tega odbora je 7 članov ZK.

Po položaju je stanje naslednje :
4 člani vodilni delavci v svojih poslovnih enotah, 5 pa jih dela na delovnih mestih vodij služb in oddelkov.

3. Odbor za perspektivni plan in kapitalno izgradnjo :

Dva člana sta bila v odbor izvoljena ponovno, medtem ko je 5 članov bilo izvoljenih izmed članov skupščine. Povprečna starost članov je 37 let, njihova povprečna delovna doba pa 14. V ISKRI so zaposleni v povprečju po 10 let.

Položajna slika je naslednja : tehnični direktor, šef proizvodnega sektorja, obratovodja, šef proizvodnje delov, šef orodjarne, šef obrata ter 3 vodje oddelkov. V članstvu ZK so 4 člani odbora.

4. Odbor za arbitražo :

Odbor za arbitražo šteje 11 članov, od tega sta 2 člana že drugič izvoljena, 4 pa so hkrati tudi člani skupščine. Povprečna starost članov je 35 let, njihova povprečna delovna doba je 13 let, od tega v ISKRI po 8 let.

Položaji, ki jih zasedajo člani odbora, so naslednji :

- 1 tehnični vodja obrata,
- 5 vodij oddelkov,
- 1 pomočnik šefa prodajnega sektorja,
- 1 mojster delavnice,
- 2 planerja,
- 1 tehnolog.

Izmed vseh odborov je v arbitraži najvišji odstotek članov ZK, saj jih je 10.

Zaključek :

Anketa je bila izvedena na podlagi anketnih listov, ki so jih izpolnili člani skupščine in odborov. Manjkajoče podatke pa so dale personalne evidence poslovnih enot.

NOVI SKUPŠČINSKI ODBORI

Na svojem prvem zasedanju je skupščina Iskre izvolila naslednje člane v odbore za ekonomska vprašanja, za organizacijsko kadrovska vprašanja in v odbor za perspektivni plan in kapitalno izgradnjo :

Odbor za ekonomska vprašanja

Jože Hujs — predsednik (Alojz Vidmar)

Vlado Sodin (Viktor Bertoncely)

Franc Klemenčič (Vinko Marolt)

Emil Pavlovčič (Karl Trnovec)

Milan Pogačar (Rado Gorjanc)

Branko Golobič (Franc Gričar)

Rafko Tič (Roman Močilnikar)

Ludvik Jelinčič (Anton Buhinis)

Milan Cernčec (Rudi Kočevar)

Odbor za organizacijsko kadrovska vprašanja

ing. Stane Fon — predsednik (Peter Mihelič)

Rok Žibert (Tone Dovjak)

Tone Beravs (Karlo Magajna)

Brane Mikuš (Boris Mozetič)

Mirko Burja (Avgust Bregar)

Ladislav Modic (Ciril Burica)

Alojz Birsar (Karl Brenčič)

Ludvik Kranjc (Nada Sudžič)

Ivo Vreček (Aleksej Stiškovsky)

Odbor za perspektivni plan in kapitalno izgradnjo

ing. Srečko Razpotnik — predsednik (Pavel Kryštufek)

ing. Alojz Grčar (Vinko Plešec)

Adolf Primožič (ing. Franjo

Ferenčič)

Alojz Makuc (ing. Pavel Prinčič)

Vinko Pirman (Ludvik Simonič)

ing. Žarko Stok (Avgust

Drnovšek)

Edvard Levec (Igor Stiškovsky)

Milan Ravnič (Rado Majdič)

Vinko Zupan (Gabrijel Pelikan)

V oklepajih so imena namestnikov članov skupščinskih odborov.

Arbitražni odbor

Jože Kočevar — predsednik (Jože Ravnik)

Franc Kejžar (Zvone Vidic)

Mitja Komar (Slavko Sojer)

Jože Keršič (Lado Florjanc)

Peter Durjava (Vlado Jugovič)

Jože Trampuž (Marjan Vračko)

Franc Huter (Viktor Korošec)

Franc Mihovar (Franc Rošelj)

Savo Vuk (Živko Kokelj)

Jože Cvar (Franc Dolenc)

Tone Tičar (Marjan Rozman)

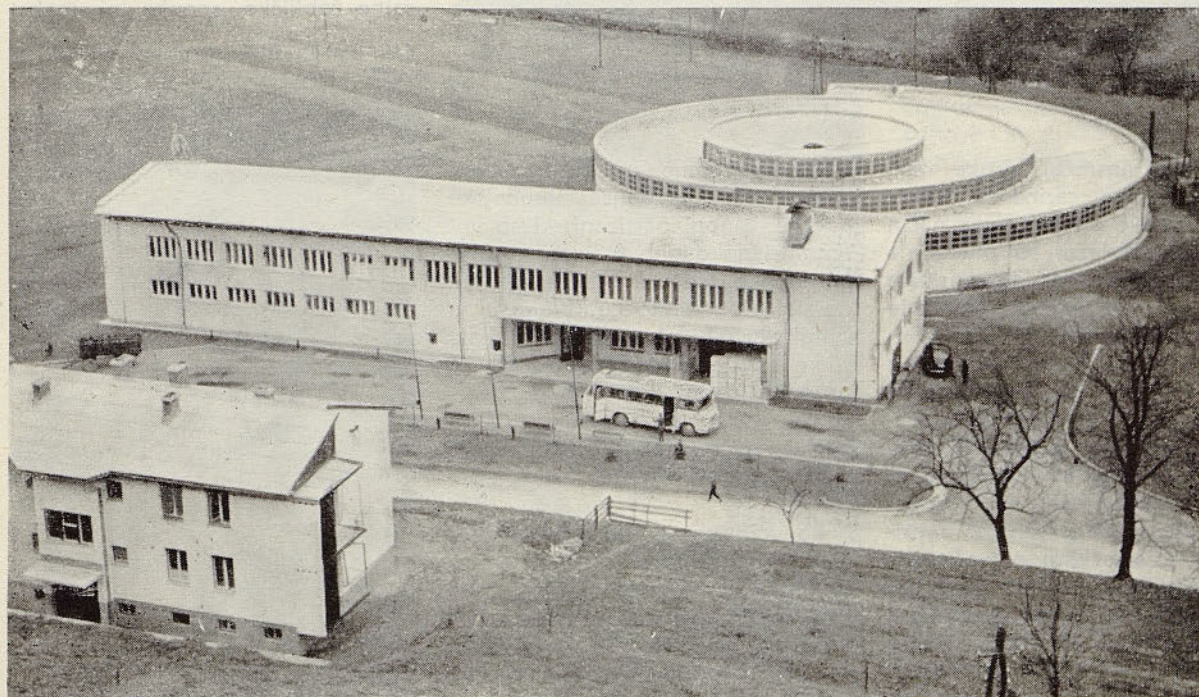
»NIKO« - NOVA ENOTA ISKRE

Delovni kolektiv bivše tovarne »NIKO« v Železnikih je sklenil pripojiti se k Iskri kot nova poslovna enota. Skupščinska odpora za organizacijsko-kadrovska vprašanja in za ekonomska vprašanja sta o tem na široko razpravljala in slednjič predlagala skupščini Iskre, naj bi o tem sprejela ustrezen sklep. To se je zgodilo na zadnjem zasedanju skupščine, kjer je bilo sklenjeno, da bo ta enota s 1. julijem 1962 poslovala pod imenom Iskra — tovarna elektromotorjev Železniki in z določenim proizvodnim programom. S spodnjim sestavkom seznanjamo bravce naše revije z delovnim kolektivom in z dosedanjimi uspehi te naše nove enote.

Železniki, kraj z najstarejšim proletariatom na Slovenskem, je imel po zapisih Valvazorjeve knjige »Die Ehre des Herzogstums Krains« že v letu 1300 visoko razvito železarsko obrt. Številna nahajališča železne rude v bližnjih hribih, posebno Dražgoški gori, bogati gozdovi za pripravo oglja, vodna sila za pogon mehov in pa ugodna lega kraja, so nudili prebi-

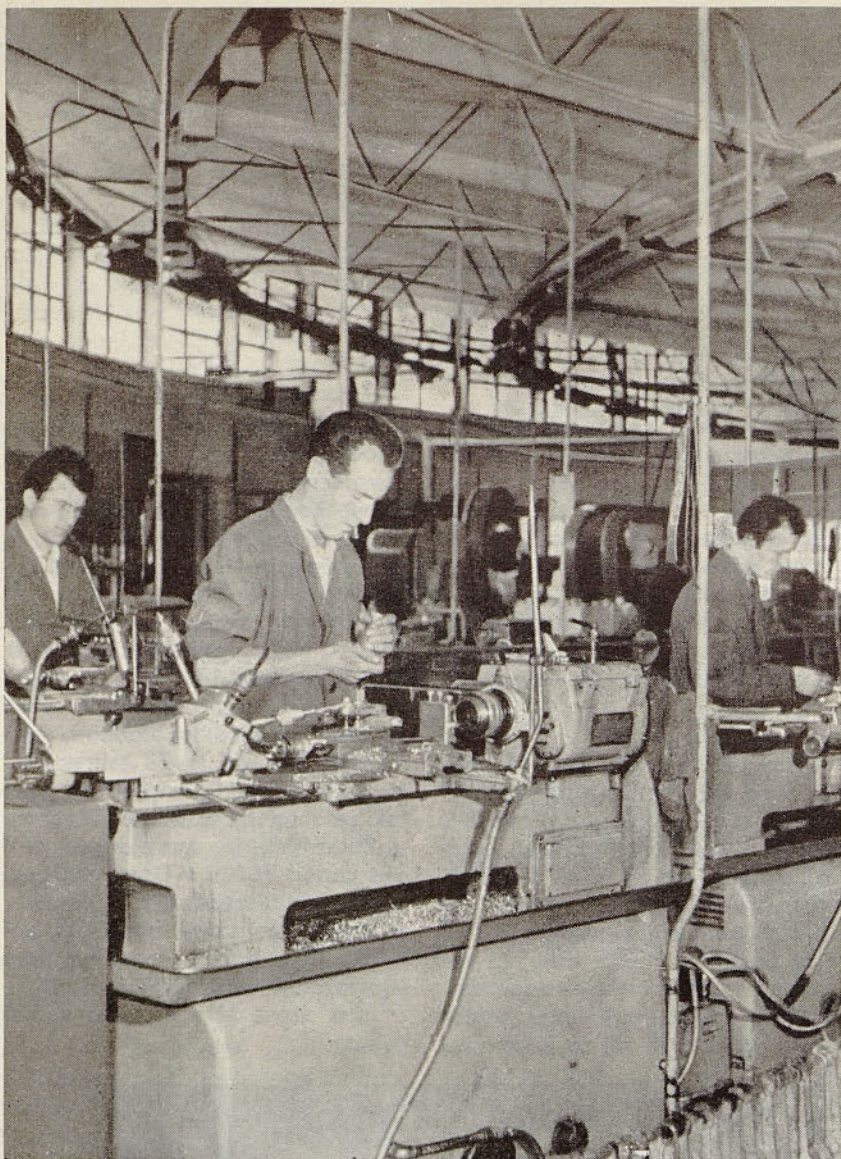
vavcem velike možnosti zaslužka. Služili so kot kopavci rude, topivci železa, kovači, oglarji in vozniki. Delo je bilo skrajno naporno. Železarji so delali po 16 ur na dan, tudi otroci od sedmega leta dalje. Pravih stanovanj sploh niso imeli, saj se je delo in življenje odvijalo večinoma v delavnicah — vigencih. Naporno delo, epidemije, slabi prostori in hrana, saj so komaj za-

služili za najnujnejše, so nenehno izpodkopavali zdravje železarjev. Povprečna življenjska doba moških je bila komaj 40 let, žensk pa celo 30, a večina novorojenih otrok je umrla že v prvem letu starosti. Vrh tega so velike nesreče kot požari in povodnji večkrat uničile kraj. Železniki so pogoreli leta 1620, leta 1796, leta 1797 in leta 1822, ko je ogenj uničil poleg Železnikov še vasi Češnjica in Studeno. Kronika poroča, da je bil takrat tako hud veter, da je prinesel tleč ogorrek celo na most v Kranju. Samo v Železnikih je zgorelo 146 hiš, obe cerkvi, fužini v Gorenjem koncu in na Racovniku, 62 vigencev z vsemi stranskimi obrati in slopji. Celo pokriti most čez Soro je zgorel. V letu 1838 in 1846 je bil trg zopet zelo prizadet zaradi požara.

Pogled na novo enoto Iskre v Železnikih iz ptičje perspektive

V oddelku produkcije

Te stalne nesreče, visoke davščine, povečana carina za izvoz v druge dežele in primitiven način pridobivanja železa, so polagoma uničevali železarstvo, ki je pričelo propadati. To najbolj dokazuje število prebivavcev. V času Primoža Trubarja jih je bilo okrog 3.000, v času rojstva Prešerna 2.000 in nekaj let pred prvo svetovno vojno samo še 1.000. Leta 1902 je ugasnil zadnji plavž in potlej je pričel kraj še bolj propadati. Ljudje so se preživljali s priložnostnim zaslužkom, največ z delom v gozdovih, nekaj z obrtjo, posebno s sodarstvom, veliko pa se jih je odselilo drugam.

Prišla je druga svetovna vojna in

z njo ne samo upi v svobodo, ampak tudi v boljše življenjske pogoje. Mnogi partizani, ki so kot potomci nekdanjih fužinarjev, žeb-ljarjev, kovačev in oglarjev hodili po Jelovici, Ratitovcu, Blegošu in drugih hribih, niso pozabili v kakšnem siromaštvu so živeli njihovi predniki in oni sami v bivši Jugoslaviji. Mala Moskva, kakor so tedaj Nemci imenovali Železnike, je dala visok krvni delež za osvoboditev.

Po vojni so se prebivavci v Železnikih znašli pred težkim vprašanjem, kje se zaposliti in kako urediti življenje doma, vredno človeka, ki si je s tolikimi žrtvami priboril narodno svobodo. Tako so

na predlog NIKA ŽUMRA, ki je imel manjši kovaški in ključavničarski obrat ustanovili zadružno kovinarsko podjetje. Za začetek so vsi zadružniki prinesli v delavnico tisto, kar je pač vsak imel doma, prav gotovo pa vsaj kladivo, kleščče, škarje za pločevino ali pa kar se je na hitro roko dalo dobiti, da so sploh delali. Kar je imela delavnica orodja prej, je šlo vse med vojno za potrebe partizanskih delavnic. V vsakem pogledu je bil začetek težak in delati je bilo treba popolnoma znova, tako rekoč iz nič.

Ker je delo za obnovo vasi v dolini terjalo mnogo popravil, so se zadružniki sprva lotili le popravil kmetijskih strojev, orodja, izdelave štedilnikov in popravila posod. V naslednjem letu so se pričele težave. Ker zadruga pri nakupu surovin in materiala v letih načrtno vodenega gospodarstva ni uživala ugodnosti državnih podjetij, je bila uvrščena v slabši prioritetni razred. Niso ji bila dodeljena tudi nikaka osnovna sredstva, niti jih ni mogla nabaviti pri državnih proizvodnih podjetjih, navezana je bila izključno na nakup strojev od zasebnikov. Proizvodnja se zato ni mogla razvijati v eno določeno smer in so izdelovali to, kar je bilo trenutno ugodno in sploh dosegljivo. Tako so l. 1949 izdelovali etikete in plombe, že prej pa risalne žebličke, sponke in »meha-

Eden izmed razširjenih izdelkov te enote — loščilci za parket

nike«. Težave so z vsakim letom naraščale, kajti treba je bilo popraviti tudi hidroelektrarno, betonirati dovodne kanale, zgraditi opustošene domove. Zadrugniki so s tisoči in tisoči prostovoljnih ur urejali objekte, kopali ilovico in celo žgali opeko. Poleg vsega tega pa jih je stalno oviralo pomanjkanje materiala in nerazumevanje nekaterih ljudi, ki so bili zadrugi nenaklonjeni. Zadrugniki niso obupali in naslednje leto so se lotili izdelave preciznih laboratorijskih artiklov, analitskih tehtnic in podobno. Tehnično zahtevni proizvodi so terjali visoko sposobnost kadrov. Zadruga se je tudi tega vprašanja lotila in poslala na specializacijo domače ljudi v različne domače tovarne (med drugim tudi v ISKRO), organizirala doma tečaje in seminarje. Razvoj je šel sicer polagoma, vendar nezadržno naprej. V naslednjih letih so povečali asortiment izdelkov še na šestila, precizne tehtnice, laboratorijske klešče, vpenjala za svinčnike, ščipalke, ladjice za tehtnice in razne pisarniške izdelke. Udomačil se je akordni sistem dela in produkcija se je precej razmahnila. Tudi organizacija podjetja in preciznost dela sta napredovali. Če je bila prej desetinka milimetra merilo, je bilo sedaj treba računati s stotinkami.

Spretne roke delavk v montaži pomagajo h kvaliteti izdelkov

Z uvajanjem vedno bolj kakovostnih in tehnično pomembnih izdelkov, ki jih je zadruga NIKO pošiljala na trg, s povečanjem proizvodnje pisarniških in drugih izdelkov, urejanjem novih obratov, z rastočim širjenjem strojnega parka se je obrat s svojo celotno proizvodnjo vedno bolj približeval tovarniški organizaciji dela. Spreminjala se je postopoma tudi splošna organizacija zadruga in njenih

obratov in se vedno bolj približevala splošnemu tipu industrijskega podjetja. Ker je bilo z novim gospodarskim sistemom tudi v združništvu uvedeno delavsko samoupravljanje, je zadruga na svoji izredni skupščini 26. junija 1954 sklenila, da preusmeri zadrugo v industrijsko podjetje in se uvrsti v industrijske tovarne splošnega družbenega sektorja. Podjetje se je poslej imenovalo »NIKO«, tovarna kovinskih in elektromehanskih izdelkov, Železniki.

Se dva iz montaže, mlada in obetajoča

S to reorganizacijo je proizvodnja kovinske in elektromehanske stroke v Železnikih dobila nove osnove in bivša zadruga je po osmih letih dobila prvo tovarniško organizacijo s strokovnim kadrom in uslužbenci.

Poslej se je razvoj odvijal mnogo hitreje. Dobili so nove stroje, razvili vrsto novih proizvodov kot enocilindričnega magnetnega vžigalnika, alarmne sirene za avtomobile, centrifuge, enofazne elektromotorje itd.

Naraščajoče potrebe, pridobljene izkušnje v proizvodnji in še precejšnje število nezaposlenih v kraju samem in okolici so dale kolektivu pobudo, da se je odločil zgraditi novo in tehnološkemu procesu ustrezajoče opremljeno tovarniško poslopje. Izdelali so investicijski načrt in 18. maja 1957 pri-

čeli graditi v Otokih novo veliko tovarno. Gradnja je hitro napredovala in 14. junija 1958 se je celotna administracija preselila v nove prostore. Istočasno je pričela z delom tudi obdelovalnica in orodjarna. Kolektiv je bil zelo navdušen, saj je bil po tolikih in tolikih letih njihov sen uresničen.

Če pogledamo, kako je iz leta v leto naraščalo število proizvajavcev in bruto produkt, bomo videli, da je podjetje v šestnajstih letih, t. j. od ustanovitve pa do danes ustvarilo takšne pogoje za dvig življenjskega standarda delavstva v Železnikih in tudi v celotni Selški dolini, ki mu morda ni primera v državi. V številkah izgleda to takole:

Leto	Zaposleni	Ustvarjeni bruto Produkt
1946	69	14,690.668
1947	90	12,507.740
1948	103	58,054,095
1949	131	41,290.010
1950	125	49,986.904
1951	140	47,265.805
1952	147	74,850.200
1953	166	122,837.712
1954	233	199,750.993
1955	272	292,398.500
1956	289	299,788.862
1957	302	297,010.000
1958	369	391,319.000
1959	436	495,155.000
1960	461	765,519.000
1961	480	850,000.000
plan 1962	480	1.130,000.000

Lansko in letošnje leto je prineslo tovarni nove težave. Novi gospodarski prijemi, preširok asortiment izdelkov in v tej zvezi nujna specializacija in premočna konkurenca na tržiščih so stavili pred kolektiv nove naloge, ki se jih je bilo treba lotiti z vso odločnostjo. Po daljših razpravah in referendumu so se proizvajavci izrazili za priključitev k industriji ISKRA — seveda kot samostojna tovarna. Nagibi, ki so jih vodili k tej odločitvi, so bili različni. Predvsem: boljši izgledi za razvoj, delitev de-

Delovna operacija sicer ni težka, vendar je tu norma, ki terja spretnost in natančnost. Kup polizdelkov ob stroju priča, da delavka vestno in marljivo opravlja svoje delo.

la in v tej zvezi specializacija, koriščenje skupnih služb industrije ISKRA, olajšana nabava reprodukcijskega materiala in zaradi vsega tega zmanjšanje lastnega neproduktivnega aparata. Tovarna bo postopoma opuščala proizvodnjo sedanjih proizvodov in se bo specializirala samo na male enofazne elektromotorčke, ki jih že sedaj izdeluje. Uporaba teh motorčkov je dovolj široka in zagotovljena prodaja v državi in inozemstvu. Naj navedemo nekaj porabnikov: električni gramofoni, gospodinjiski artikli kot sesalci, mikserji, loščilci,

sušilci rok, kavni mlinčki, nadalje šivalni stroji, ventilatorji itd.

Poslej se bo »NIKO« imenoval: »ISKRA«, tovarna malih elektromotorjev, Železniki.

Nedvomno čakajo kolektiv v bodoče še velike naloge, vendar bodo potomci naših najstarejših železarjev s svojo odločnostjo in žuljavo roko premagali vse težave in še bolj dvignili procvit Selške doline na tisto raven, ki jo po tolikih stoletjih trdega dela in boja za obstanek, res zasluži.

Marjan Kralj

ELEKTRONSKI RAČUNALNIK ZUSE 23

Današnji razvoj tehnike zahteva od konstruktorjev natančne teoretične račune, ki pa so ponavadi precej zapleteni in terjajo veliko matematičnega znanja. Računi s področja višje matematike, ki vsebujejo poleg osnovnih operacij tudi logaritmiranje, integriranje, diferenciranje, skratka reševanje sistemov enačb višje stopnje z več deset neznankami, zahtevajo včasih štab izurjenih matematikov. Razčlenjenost operacij traja tudi več mesecev, kar pa skoraj bolj zavira napredek znanosti kot pa ga pospešuje

V zadnjem desetletju so se zato

po svetu zelo razmnožili elektronski računalniki, ki so se rodili večinoma v Ameriki. Prek svojih velikanskih elektronskih spominov rešujejo vse zamotane računske operacije, takorekoč bliskovito. Zanj niso potrebni več matematiki in operacije potekajo brez napak. Dobljene rezultate pa lahko vsak hip preverimo. Za današnjo razvojno raven dolge vrste panog, kot n. pr. raketne tehnike, aerodinamike, atomistike itd. gre v veliki meri zahvala prav elektronskim računalnikom.

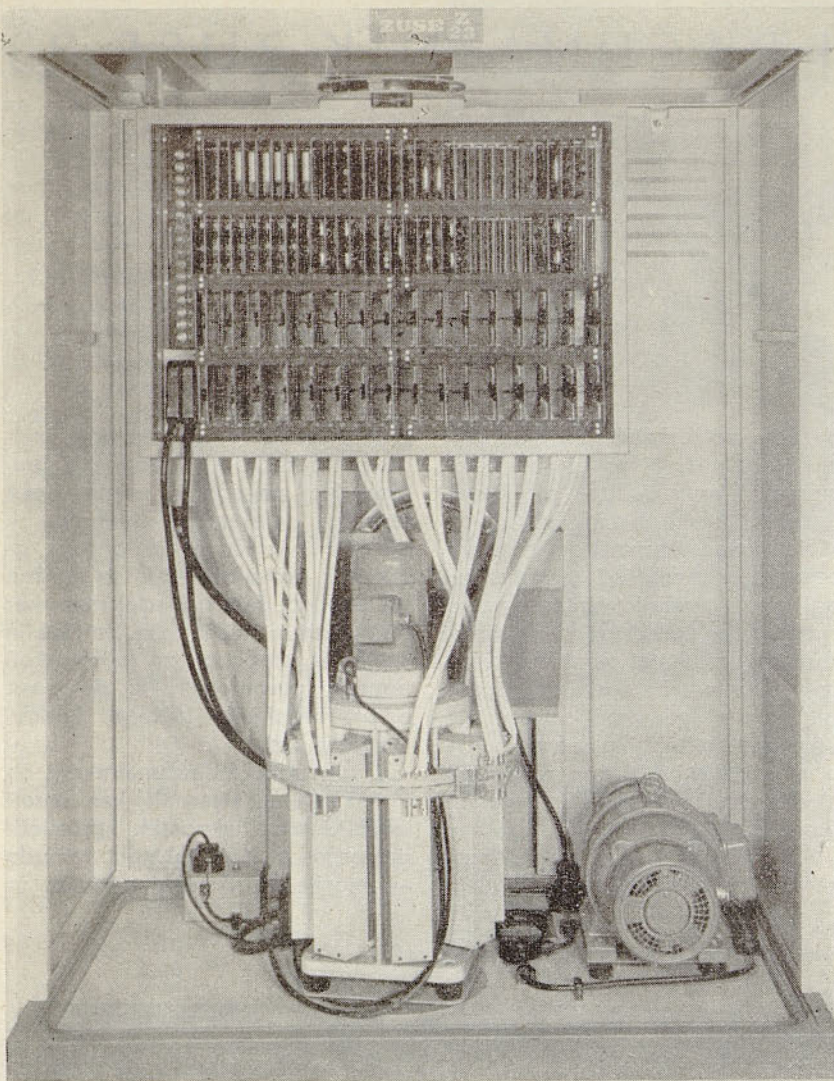
V naprednih državah elektronske računalnike veliko porabljajo

tudi v industriji, za tako imenovano optimizacijo proizvodnega procesa. Naj navedemo primer neke termične elektrarne. Tehniki v elektrarni izračunavajo dnevni izkoristek proizvodnje, ki je izražen v odstotkih, šele naslednji dan, ker traja izračun toliko časa. Seveda je vsakokrat prepozno za kakršnokoli popravo posameznih faz dela, kot n. pr. regulacijo turbine, kotlov, merjenja itd.

Z elektronskim računalnikom pa v takšnih elektrarnah kar sproti izračunavajo izkoristek delovnih procesov, z malenkostno zamudo — morda že v nekaj minutah in

Digitalni elektronski računalnik Z 23, razstavljen na 6. mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu

Magnetni boben — elektronski spomin digitalnega računalnika, ki ga bo proizvajala Iskra

na podlagi dobljenih rezultatov regulirajo proizvodni proces tako, da dosežejo optimizacijo proizvodnje, t. j. najvišji odstotek izkoristka (n. pr. od prejšnjih 70 % dobijo nato vsaj 90 % izkoristka). S posebno dodatno napravo lahko pošiljajo iz računalnika električne impulze za krmiljenje posameznih regulatorjev proizvodnega procesa in dosežejo s tem poleg optimizacije tudi avtomatizacijo proizvodnje. Jasno je da je prihranek pri tem ogromen in gre v milijone.

Tudi v naši državi že marsikje uporabljamo elektronske računalnike. Po približni ocenitvi v Sloveniji vsaj v tridesetih tovarnah. Nekaj naših institucij ima na posodo tuje elektronske računalnike, za katere plačajo najemnino — po po-

datkih okoli 150.000 dolarjev na leto.

Razumljivo je zato, da so pričeli tudi pri nas razmišljati, kako bi prišli do takšnih računalnikov, ki bi zelo pospešili napredek znanosti, a državi prihranili milijonske, skoraj bi rekli milijardne vsote.

Razvijanje takega elektronskega računalnika bi bila predraga in preveč zamudna stvar, zato je ISKRA sklenila pogodbo z znano zahodno-nemško tovarno ZUSE, po kateri bo ISKRA izdelovala okoli 30 % dela elektronskega programsko krmiljenega računalnika Z 23. V zameno za to bo dobila v ekvivalentni vrednosti te kompletne računalnike. To bo prva taka naša mednarodna delitev dela brez uporabe deviz.

Računalnik Z 23 deluje po naslednjem načelu: V teleprinter zapišemo celotno računsko nalogo. Poseben mehanizem prepíše to nalogo v jeziku računalnika na preluknjan trak ali kartico, od koder se podatki v obliki električnih impulzov prenašajo na magnetni boben. Boben je dejansko ogromen spomin stroja, ki zabeleži celotno nalogo z vsemi variantami. Računalnik nato sam kliče in izvršuje posamezne operacije v logičnem zaporedju. Ko nazadnje pride ukaz iz bobna — spomina, stroj avtomatično vtisne rezultate na pisalni stroj. Med računanjem opazujemo potek na komandni mizi, ki signalizira morebitne napake.

Hitrost računanja je velika, saj potekajo posamezne operacije v mili-sekundah, n. pr. za seštevanje potrebuje stroj 0,3 mili-sekunde, za množenje in deljenje 13 mili-sekund. Tako znaša hitrost blizu 200.000 operacij v minuti!

Z 23 je digitalni programsko krmiljen elektronski računalnik in opravlja vse računske operacije, od osnovnih do najbolj zapletenih s področja višje matematike. Hkrati mu lahko postavimo nalogo z 80 neznankami (primerjajmo računske operacije v gimnaziji z dvema neznankama!). Ima 2.300 tranzistorjev in 6.700 diod in je torej docela tranzistoriziran. Njegov spomin obsega 90.112 decimalk. Prednost stroja nasproti drugim računalnikom so velike — na primer zavzema občutno manjši prostor, deluje ob majhni potrošnji električne energije (3-fazni tok — celotna poraba 2 KW) in ne potrebuje posebnih hladilnih naprav.

Računalnik uporabljamo za najrazličnejše namene — v zavarovalnicah, v kemični industriji, pri visokih in nizkih gradnjah, v železarnah, pris trojogradnji, v elektrotehnik, energetski tehniki, cestni gradnji, balistiki, aerodinamiki, optiki, prometni tehniki, rudarstvu, matematiki, matematični statistiki itd. Pri nas še posebej v industriji nafte, cementa, stekla, papirja, sladkorja, v pivovarnah, v tekstilnih tovarnah, plinarnah, jeklnah, in kot že omenjeno, hidrocentralah in termoelektrarnah.

Marjan Kralj

MLADINA, MLADINA, MLADINA, MLADINA

MLADINA »ISKRE« ZA »DAN MLADOSTI«

Doslej največje manifestacijsko zborovanje mladine iz vseh poslovnih enot Iskre je bilo vsekakor 20. maja, kljub slabemu vremenu, v Predjamskem gradu pri Postojni.

Koordinacijski komite LM »Iskra« je edini politični organ, ki povezuje aktive mladinske organizacije poslovnih enot. To omenjam posebej še zato, ker naj bi na podobni osnovi delovali tudi partijska in sindikalna organizacija.

Komite LM daje aktivom določene smernice in tudi sam organizira važnejše prireditve in proslave. Tudi tokrat vidimo njegovo povsem pohvalno delo.

Da bi čim lepše proslavili letošnji dan mladosti, je koordinacijski komite LM skupno z Občinskim komitejem LM Postojna priredil proslavo, katere se je udeležilo okrog 500 mladih delavcev Iskre in nad 600 mladincev in mladink iz Postojne in okolice. Prvotno zborovanje mladine iz Iskre je bilo v Ljubljani na Trgu revolucije, od

JOSIPU BROZU TITU

Beograd

Ljubljeni naš maršal, ob Tvojem 70. rojstnem dnevu Ti pošiljajo prisrčne čestitke in Ti želijo mnogo osebne sreče in zadovoljstva med našimi bratskimi narodi:

Mladinci združene Iskre in Postojne, zbrani na skupni proslavi v počastitev Dneva mladosti v Postojni.

Koordinacijski komite Ljudske mladine »ISKRE«

koder so se z avtobusi odpeljali v Postojno. Tam jih je toplo sprejela postojnska mladina. Skupno z njimi so se odpeljali v Predjamski grad, kjer je bila osrednja svečanost.

Po proslavi se je mladina s preživeli borci Prešernove, Vojkove in Gradnikove brigade ogledala Predjamski grad. Preživeli borci naštetih brigad so jim opisovali dogodke iz NOB, kar je zbrano mladino še posebej zanimalo.

Na programu je bilo tudi srečanje s pionirji in mladino iz Bukovja, kjer naj bi k spomeniku padlim borcem položili venec. Žal pa zaradi premočnega dežja tega dela programa mladina ni izvedla, pač pa si je nadalje ogledala še Pivko in Postojnsko jamo.

V Predjamskem gradu je bil nato tudi zabavni del programa, zatem pa prosto rajanje v šoli ob smehu in plesu.

Ob svečanem zaključku je mladina poslala pozdravno brzojavko predsedniku republike Josipu Brozu Titu.

Takšna prisrčna srečanja mladine so prijetna in koristna, zato si jih mladina želi še in še in upamo, da se jim bo želja lahko še izpolnila.

-Korošec-

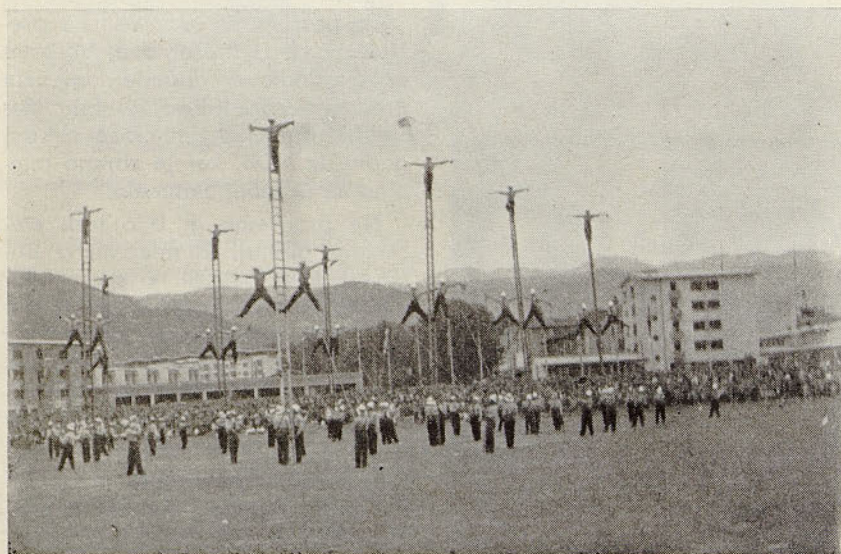
DAN MLADOSTI V NOVI GORICI

Za dan mladosti je bil v Novi Gorici odprt stadion. Ob tej priložnosti je bil izveden lepo uspešen festival, na katerem so nastopili cimbani in pionirji, pripadniki JLA, gasilci, aktivno in kot gledalci pa so se te lepe prireditve udeležili tudi člani mladinske organizacije Iskre — tovarne avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici. Medtem ko v nekaterih enotah Iskre mladinska organizacija kar ne more prav živeti, se zlasti v zadnjem času mladinci in mladinke kolektiva tovarne avtoelektričnih izdelkov, ki tvorijo jedro tega marljivega delovnega kolektiva, vse bolj aktivno izživljajo tako na političnem, kakor tudi na drugih področjih in utrjujejo svojo organizacijo.

S festivala ob Dnevu mladosti so nam mladinci iz Iskre — tovarne avtoelektričnih izdelkov poslali tri posnetke pestrega programa, ki je navdušil številne gledalce na novem stadionu.

-KB-

Z nastopa gasilcev

ŽIVAHNA DEJAVNOST MLADINE

Mladinski organizaciji Državnega sekretariata za notranje zadeve LRS in Iskre — tovarne električnih aparatov sta za poživitev svojega delovanja sklenili, da bosta odslej najtesneje sodelovali na vseh pod-

Nastop najmlajših z balončki

Spomín na majhen »karambol« med potjo

tudi na dveh izletih — na sinji Jadran in pod Golico.

Naštetih skupnih akcij mladine DSNZ in Iskre — tovarne električnih aparatov se je udeležilo lepo število mladink in mladincev obeh kolektivov. Med seboj so se globlje spoznali in ob prijetnih skupnih urah na ekskurziji in izletih utrdili pristrčne medsebojne vezi tako pri političnem, kulturnem in športnem sodelovanju. Veliko je bilo njihovo zadovoljstvo v Kranju, kjer so si ogledali potek proizvodnje v tej najmočnejši proizvodni enoti Združene Iskre in spoznali delo tamkajšnje mladinske organizacije. Po ogledu tovarne v Kranju so mladinci vseh treh kolektivov v Predvoru imeli dovolj priložnosti za razgovor o delu, težavah in uspehih svojih organizacij, seveda pa je pri tem ostalo dovolj časa tudi za dobro voljo in tovariško vzdušje.

Prav tako, prijetno in pristrčno so se utrdile vezi med mladino DSNZ in Iskre na izletih na morje in pod Golico. Udeležencem obeh izletov ni manjkalo veselega razpoloženja, šal in zabave, vmes pa so pogostokrat zaorile pesmi. Vedra in živahna mladost in seznanjanje z lepotami naše ožje domovine — vse to je mladini Iskre in DSNZ pomagalo do spoznanja, da je tesno sodelovanje na področju izletov in poučnih ekskurzij, ena od uspešnih

ročjih in tako ustvarili pogoje za plodno udejstvovanje svojega članstva. Do tesnega sodelovanja je res tudi prišlo, odrazilo pa se je v pičlih treh mesecih tega sodelovanja na zletu mladine Iskre v Postojni, na poučni ekskurziji mladink in mladincev obeh kolektivov v poslovno enoto Iskra v Kranju, kakor

oblik in možnost, da se sodelovanje obeh mladinskih organizacij uspešno prenese tudi na politično delo obeh mladinskih organizacij in na skupno reševanje mladinskih vprašanj v obeh kolektivih.

Prav zato je skupna želja mladink in mladincev DSNZ in Iskre, da bi bilo čimveč takih ekskurzij in izletov, na katerih bi se mladina med seboj še trdneje povezala in našla poti za aktivno skupno delo na vseh področjih.

Brik

ŽIVAHNA ŠPORTNA DEJAVNOST MLADINE V ENOTI KRANJ ZA DAN MLADOSTI

Tovarniški komite LMS Iskra je organiziral v petek, 18. maja mladinsko ekipno strelsko tekmovanje z zračno puško. Udeležile so se ga štiri petčlanske ekipe in to: Iskra, Sava, Tekstilindus in Šolski center. Ekipno je zmagala Iskra z 858 krogi od 1000 možnih, druga je bila ekipa Save z 821 krogi, tretja Tekstilindus s 774 krogi, četrta pa ekipa šolskega centra s 740 krogi. Med posamezniki je zmagal Henrik Peternejl s 179 krogi od 200 mož-

Nevaren položaj pred roketnim golom

KORISTEN SEMINAR: »ŠOLA ZA ŽIVLJENJE«

Na željo mladinske organizacije poslovne enote Iskre v Kranju je Šolski center organiziral seminar pod naslovom »Šola za življenje«. Predavatelji dr. Milan Capuder, Milan Puhan in Franc Berginc so mladini predavali o biološko zdravstvenih ter o pedagoško psiholoških vprašanjih.

Člani roketnih ekip Industrijske kovinarske šole in oddelka za merilne naprave

nih, Božo Malovrh je dosegel 178, Franc Bukovnik 177 krogov. Prvi dve ekipi sta prejeli diplome, prvi trije posamezniki pa poleg diplom še praktične nagrade.

V počastitev Dneva mladosti je bilo 21. in 22. maja roketno tekmovanje mladinskih aktivov naše tovarne. Tekmovalo je šest ekip, tako da je sodelovalo nad 50 mladincev.

Prvo mesto je zasedla ekipa IKŠ I. pred Nebotičnikom, IKŠ II., Orodjarno, Splošnim oddelkom in Oddelkom za merilne naprave.

Ob Dnevu mladosti so bili aktivni tudi naši odbojkarji, ki so se pomerili z ekipo JLA iz Kranja. Iskraši so zmagali z rezultatom 3:0.

PROSLAVA DNEVA MLADOSTI KOLEKTIVA NAŠEGA OBRATA V LIPNICI

Dan mladosti so proslavili tudi v Lipnici. Ob 14. uri so se zbrali člani kolektiva, katerim je o pomenu praznika govoril predsednik sindikata Janez Šolar. Kratek kulturni program jim je posredoval odred Vzgojnega zavoda iz Kamne Gorice. Njihove recitacije in pesmi so bile živ odsev veselja in radosti ter ljubezni do predsednika Tita. Ob tej priložnosti so razvili tudi svoj pionirski prapor, ki ga jim je prek obrata v Lipnici poklonila tovarna Iskra v Kranju.

ŠPORTNO SREČANJE MED ŠOLSKIM CENTROM ISKRA KRANJ IN ŽELEZNIŠKO INDUSTRIJSKO ŠOLO MARIBOR

Športno srečanje med šolskim centrom Iskra Kranj in Železniško industrijsko šolo Maribor — v počastitev Dneva mladosti je bilo iz-

Trda je bila borba za žogo. Rokometaši so na teh tekmovanjih pokazali nekaj pravih in napetih iger

vedeno na stadionu »Železničarja« v Mariboru. Učenci obeh šol so tekmovali v odbojki, košarki, nogometu, rokometu, atletiki, šahu, streljanju in namiznem tenisu.

Rezultati teh športnih srečanj so bili naslednji:

	Iskra	Železničar
Košarka	16	38
Nogomet	1	2
Odbojka	1	2
Rokomet	13	4
Namizni tenis	5	0
Šah	4	0

Tek na 100 m: 1. Iskra

4 × 100 m: 1. Iskra

skok v višino: prva tri mesta Iskra

skok v daljino: 1. Železničar

met kopja: 1. Železničar

V streljanju je prednjačila ekipa Železničarja.

Kljub izredno slabemu vremenu pa so bili tekmovalci dobro razpoloženi. Ekipni dvoboj se je končal z rezultatom 4:4.

OPOZORILO

V želji, da bi čimbolj izpopolnili našo revijo, je nujno treba razširiti krog sodelavcev in dopisnikov. Pri tem opozarjamo, da so zlasti redni dopisniki dolžni s članki poslati uredništvu tudi natančne številke svojih žiro računov, enkratni in avtorji krajših sestavkov pa naj poslanim gradivom priložijo tudi izjavo, da jim po uredbi ni treba odpreti lastnega žiro računa. Brez tega v bodoče namreč nikomur ne bomo mogli izplačati honorarja.

ISKRA — glasilo industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko, avtomatiko, Kranj — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Sandro Pečenko — Naklada 9500 izvodov — Tisk in klišeji »Gorenjski tisk« Kranj — Izhaja mesečno Letna naročnina 1200 din

